

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4 soros betűs sor egyszer 20 fillér.
minden következőnél 15 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 157.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 154.

Arad, 1908.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Csütörtök, január 23.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezérelők: Labirintus.
- Nincs obstrukció.
- Amit Apponyi Igér.
- Arad az adóreform ellen.
- Képlálítások Aradon.
- Az Acsev a főrendiházban.
- Sipesné haldoklik.
- Csalgóban letartóztatott aradi irnok.
- Tarkaságok.
- Tárca: Leszámolás. Irta: Ritóók Emma.

Labirintus.

Arad, január 22.

Az egész ország izgatottsággal, kíváncsian várja, hogyan oldják meg a házzsabályrevízió súlyos problémáját, amely annyit jelent, hogy a magyar parlament vagy életképes lesz, vagy pedig továbbra is benn marad a meddőség és tehetetlenség hinárjában.

A magyar politikai életet rég nem foglalkoztatta ilyen érdekes kérdés. Tisza István gróf miniszterelnöksége alatt született meg a terv, de akkor a megvalósítást a demagógia terrorizmusa megakadályozta.

Abszolút igazság, hogy a tanácskozás rendjének, a többség jogai biztosításának eszközei hiányzanak a mai házzsabályokból. A csalafintaság, a házzsabályok kiállítására, olyannyira tökélyesült, az obstrukciós eszközök annyira megsaporodtak, hogy azokkal szemben a harcászat régi fegyvereivel megküzdeni nem lehet.

Amint tökéletesedtek a romboló tudomány alkotásai, velük szemben tökélete-

sednie kell a védelmi eszközöknek s jaj annak az ócska generálisnak, aki csökönnyösen ragaszkodik a régi módi várvédelemhez; vagy annak a betegnek, aki még ma is piócázásban vagy a köpülőzésben dicséri a gyógyító tudományt.

Ha a revíziós gonczolatot csakugyan az alkotásvág keltette életre: botorság az elé akadályokat gördíteni. Ha újra olyan korszak következne, amelybe egyfelől Fabriciusék szuronya, másfelől a házzsabály ütközne: ezt az állapotot hasztalan címeznénk házzsabályokra hivatkozással alkotmányos állapotnak. Ami azt jelenti, hogy nem alkotmányos akarattal szemben a házzsabály csak olyanfajta utszéli göröngy.

Nem Béccsel szemben, amelynek a vakmerőség volt mindig az eszköze, hanem a tulajdon munkánk biztosítása érdekében volt kívánatos a házzsabályrevízió a multban s az ma is.

Érthető, hogy ily nagyfontosságú kérdés mozgósította a közélet összes frakcióit, a vezető politikusok egész gárdáját. Azon se lehet csodálkozni, hogy erős véleménykülönbségek támadtak a nagy reform részleteinek megvalósításáról.

Ujabbán három érdekesebb miniszteri nézet kelt szárnyra. Az egyik szerint a kormány azért ragaszkodik a házzsabályrevízióhoz még a választási törvény előtt való megcsinálásához, hogy biztosítsa az általános választói jog elfogadását. Mert — ugymond a kormány embere — aki a folyosón erről a dolgról beszélgetett, a választói reform a kerületek új beosztá-

sával a jelenlegi képviselők közül 30—40-et existenciájában támad meg. Harmincnyolcven olyan mostani kerület van ugyanis, amely az új beosztás következtében részben vagy egészen megszűnnék s a kormány azzal, hogy a revíziót már a választói reformra is kiterjeszteni kívánja, meg akarja védelmezni a javaslatot ennek a 30—40 kerület jelenlegi képviselőjének obstrukciójától.

A másik, nyilván hangulatkeltésre célzó miniszteri nyilatkozat szerint a kormány az általános választói jognak a Házban ülő reakciós ellenségeivel szemben keres biztosítékot azzal, hogy a revíziót a választói reform előtt kívánja megalkotni. A javaslat ugyanis liberalis szempontból — a nemzeti érdekek határain belül — állítólag olyan tisztességes lesz, hogy azt a reakciósok okvetetlenül visszautasítják.

Sokféle terv, ötlet forgott közkézen a mai napig.

A tervek tömegéből két szempont emelkedett ki. Az egyik az, amely a választói reform és a házzsabályrevízió között junktimot akart létesíteni, a másik az, amely a házzsabályrevíziót már a mostani országgyűlés alatt életbe akarta léptetni, kivéve a sürgősség alól bizonyos kényes ügyeket.

Akarmelyik szempont győz, bizonyos, hogy a házzsabályrevízió nagy reformja csak akkor fogja szolgálni a parlamentáriszmus megerősítésének ügyét, ha teljes őszinteséggel, erélyességgel, becsületos nyíltsággal véget vet a technikai obstruk-

Leszámolás.

Irta: Ritóók Emma.

Mikor kilépett az előszoba ajtaján, még hallotta, ahogy a felesége a szobaleánynak mondta:

— Dobja be ezt a levelet a postaszekrénybe.

- Hova megy?
- Egy levelet viszek le.
- Adja ide, majd én bedobom.

A leány egy pillanatra habozott, aztán odaadta a levelet. Lőrinczy betette a kabátja zsebébe és csak a lépcső alján vette megint elő, hogy megnézze, kinek szól. Nem csalódott, a levél Holics Pálnak volt címezve.

Mi lehet benne? Nos hát legfeljebb meghívja vacsorára, vagy arra kéri, hogy hozzon egy színházjegyet... Ez még nem bizonyíték. De ha felbontaná és bizonyítékot találna...? Nem, nem teszi meg; tisztességes ember nem bontja fel a másnak szóló levelet.

Abban a percben, mikor bedobta, már megbánta, hogy nem olvasta el. De hátha megint csak félbizonyosság lett volna! Az az utálatos félbizonyosság, ami mostanában egészen megrontotta az életét. És a gyanuja, mintha mindennap új anyagot talált volna, amivel meggyőzze. De ő félve kerülte ki ezt a meggyőzést, ami tönkre tenné nyugodt, boldog

életét. Voltak pillanatok, mikor azt kívánta, hogy ha a felesége megcsalja, sohse tudjon meg róla semmit.

— Irma, mit írt tegnap Pálnak? — kérdezte a reggelinél. A kiflimorzszakát nézte az asztalon, nem a feleségét és titkon kívánta, hogy az asszony zavarba ne jöjjön.

— Mit írtam? Írtam tegnap neki? — kérdezte az asszony habozva és elsápadt.

— Igen, én dobtam be a levelet a szobaleány helyett.

Ha olvasta! — gondolta az asszony és a veszély közeledtére merész lett.

— Miért nem olvasta el, ha kíváncsi rá?

— Jó, jó, ne haragudjék, hiszen csak kérdeztem.

A feleség ingerült hangja minden idegét tulfeszítette. Csak jelenet ne legyen, etől iszonyodott. A nap olyan szépen sütött be az ablakon, oly barátságos, otthonos volt minden, olyan szép asszony a felesége!... Erőt vett magán és lerázott mindent, ami megromthatta ezt a nyugalmas hangulatot.

Annyi küzdelem árán érte el ezt az ideális életet, hogy mindentől félt, ami megbolygathatná. Még azt sem bánta, hogy gyermekük nincs, legalább nem zavarta meg ezt az egyformaságot.

Eleget küzdött fiatal korában a mindennapi bizonytalansággal; hányan előzték meg,

nem tudásokkal, — hanem csak a modoruk határozottságával, a fellépésük biztonságával addig, míg ő vérszegény szerénységével oda tudott jutni a hivatalos lajtorján, hogy magának és egy szép asszonynak nyugalmas otthonot biztosíthatott. És igyekezett a feltékenységet leráni magáról.

Az asszony féloldalról nézte a férjét, aki látszólag elmerült az újságolvasásba. Elhatározta, hogy óvatosabb lesz.

Tavassz vége felé Lőrinczy egy vasárnap délután sétálni ment. Jókedvűen kószált Budán, ismeretlen kis utcákon és bájos, vidékies szépségeket fedezett fel bennük; elhatározta, hogy át fognak költözni ide, valami szép kllást keres a hegyek felé vagy a Dunára.

A nap már lemenőben volt, de a meleg szinte bágyasztó. Eláradt és betért egy kis kávéházba sört inni. Az ablak mellé ült, de nagyon is kevés látnivaló volt odakint, az utca teljesen csendes, ha egy ember végigment, tisztán behallatszott a lépése.

Egyszerre egy elegáns asszony fordult be a szegleten és sietve ment végig a tulsó oldalon. Lőrinczy hirtelen letette a poharat. Nem látta az asszony arcát, de a járása, az alakja, a sötétkék ruhája — éppen olyan, mint a felesége... bizonyosan a felesége...

Utána nézett. Az asszony eltűnt egy kapuban. A keze reszketett, mikor újra a pohár

ciónak, a parlamentarizmus csődjét jelentő kisebbségi terrorizmusnak.

Rövidesen eldől, hogy a mai rendszer így akarja-e, ilyen őszintén a nagy reformot és nem gondolkodik-e olyképen, hogy a házzsabályrevízióval az esetleg ismét kisebbségbe kerülő függetlenségi pártnak alkalmat és eszközt kell nyújtani arra, hogy bizonyos kérdéseknél, például a katonai kérdéseknél ismét elővehesse régi, rozsdás, hazamentő obstrukciós fegyvereit. Ha így gondolkodnak és így terveznek — akkor a házzsabályrevízió nem ér egy hajító fát se.

Radikálisan, bátran, a parlamentarizmus szellemének megfelelően kell azt megcsinálni.

Nincs obstrukció.

Beterjesztették a házzsabályindítványt.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Budapest, január 22.

A mai ülés a tegnapi pártkonferencia után váratlan meglepetést hozott. Az eltervezett leterorizálása után a disszidensek véres háborút, kiméletlen obstrukciót izentek meg a többségnek, ma pedig — korán délelőtt befejeződött az ujoncjavaslat általános vitája.

— Mi ez? Meggondoltátok a dolgot — csipkedték a folyosón Lengyel Zoltánt a függetlenségi képviselők.

— Ráérünk! — volt a válasza.

Annyi bizonyos, hogy a nemzetiségiek nem tulságosan mennek harcba a kormány ellen.

A mai ülésen Luth Gyula elnökölt. Bejelentette, hogy Nagy Emil a házzsabályrevízióra vonatkozó ismert indítványát bejegyezte a Ház indítványkönyvébe. Az indítvány megokolását péntekre tüzték ki. Bozók Árpád a szebeni tanítók helyzetét tárgyalva interpellációt jegyzett be.

(Az ujoncjavaslatok.)

Leitner Adolf: A hadsereg intézményének elvi ellensége.

Lengyel Zoltán: A Ház nem tanácskozásképes!

Elnök: Ne méltóztassék a szónokot zavarni!

Lengyel Zoltán: Tessék megszámolni a Házat!

Leitner Adolf: Hogy pedig az ujoncjavaslatot, mint szükséges rosszat sem szavazza meg, annak oka az, hogy a javaslat tele van hibás közjogi kifejezésekkel. Nem elégszik meg a honvédelmi miniszter ígéretével, hogy a jövőben minden másképen lesz. Indítványt nyújt be a hibás közjogi kifejezések kiküszöbölésére. A honvédség már rég nem kedves magyar intézmény.

Bolgár Ferenc: Pedig megérdemelné, hogy az legyen!

Molnár Jenő: Ha nem verte volna vissza a Házat!

Leitner Adolf: A tisztekben hiányzik a demokrata szellem. Ezt a katonai nevelés ölte ki belőlük. Szól a párbaj intézménye ellen s kijelenti, hogy a javaslatot nem fogadja el.

Elnök: Következik?

Jegyző: Viád Aurél!

Elnök: Kíván valaki szólni? Ha nem kíván, a vitát bezárom. Következnek a zárószavak.

Moskovitz Iván előadó: Kéri a javaslat elfogadását

Jekelfalussy Lajos: Visszautasítja azokat a vádakot, melyeket egyes esetek miatt az egész hadseregre hárítanak. Ezt a véderő nem érdemli meg. Arra is reflektálni akar, hogy a hadügyminiszter miért írja magát táborosnagynak? Hát ez a jól megérdemelt rangja. Nem vitatja, hogy a katonai perrendtartás nem szorul reformra, de e munka előtt sok közjogi kérdést kell még tisztázni. Az új perrendtartás kész és azzal hamar a Ház elé fog jönni a kormány. A párbajnak a társadalmi megszokás a rugója. Sok alaptalan állítás hangzott el. Védi a vezérkart s kijelenti, hogy sem a honvédségnél, sem a közös hadseregénél faji gyűlölet nincs. A hadi iskolákban sem tesznek különbséget a hallgatók között. A házassági óvadékra szükség van, a polgári életben sem melőzik a hozományt, sőt ott még jobban keresik. Egy szegény hadnagy megelégszik 60-70.000 koronával is, többet nem is kíván. (Derűtség) Kéri a javaslat elfogadását.

Elnök: Az ülést öt percre felfüggeszti.

Szünet után:

Lengyel Zoltán: Félremagyarozott szavai helyreigazítása címén szólalt fel.

Farkasházy Zsigmond beszéde végén kijelenti, hogy a törvényjavaslatot nem fogadja el, hanem ajánlja határozati javaslatát elfogadásra.

Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszter szólásra emelkedik.

Elnök: Tekintettel arra, hogy a Ház úgy határozott, miszerint fél két órákor áttér az interpellációra, kéri a honvédelmi minisztert, sziveskedjék felszólalását holnapra halasztani.

Ezután megállapítja a holnapi ülés napirendjét.

Bozók Árpád kéri a Házat, hogy interpellációját, tekintettel arra, hogy Apponyi Albert közoktatásiügyi miniszter nincs jelen, a legközelebbi interpellációs napon mondhasse el.

A Ház ehhez hozzájárul, mire az ülés véget ér.

Az aradi Weitzer-gyár ügye a főrendiházban. Budapesti tudósítónk jelenti: A főrendiház ma Desseffy Aurél gróf elnöklésével igen gyéren látogatott ülést tartott, melyen az elnök elparentálta a toszkánai herceget s elfogadták azt a nagy csomó javaslatot, amit a képviselőház az utolsó hetekben megszavazott.

A pénzügyminiszter jelentésének tárgyalásánál köszöntelepeknek a kincstár részére való megszerzése tárgyában Zselénszky Róbert felszólalt s kifejtette, hogy nem helyes, hogy a kormány olyan vállalkozásokba bocsátkozik, melyekkel konkurenciát csinál a magánvállalkozásnak. Ezzel óriási közgazdasági kárt okoz, de az állam rossz iparúzó is. A kormány konkurenciájának tulajdonítja, hogy a Weitzer-tele gépgyár drága pénzen felállított lokomotív osztályát kénytelen volt leszerelni. Támadja az államvasutakat, melyeknél a fegyelmet Batthyány Tivadar, a produktivitást pedig a kormány teszi tönkre. Az államvasutak tehetetlenségének tulajdonítja a múlt évi szénhiányt. A jelentést nem fogadja el.

Wekerle Sándor: Zselénszky Róbert támadását igazságtalannak mondja. Az államot iparvállalatoknál három szempont vezette: új iparágat teremteni, új piacokat keresni s az árakat mérsékelni. Az államvasutakat megvédi.

Ezután a főrendek vita nélkül fogadták el a javaslatokat.

után nyult és mégis olyan nehéz volt, mint az álom.

Hátha mégsem ő volt? Minden harmadik asszony sötétkék ruhában jár. Ha megvárna, míg visszajön — megbizonyosodnék. Egy ujság mögé rejtőzve nézte a gázlámpát a szoba közepén, melynek rudja gyűrött, sötétzöld tülbe volt begöngyölve.

Ha csakugyan nem Irma volt, akkor örökre megszabadul kinzó gyanujától.

Megpróbált olvasni, hogy az idő teljen. Valami édeskés szerelmi történetet kezdett el a tárcában, de nem tudta végig olvasni. Türelmetlenül nézegetett ki az utcára, a kapu előtt nyílása felé. Hátha ott lakik az az asszony és ő most lába vár, pedig az idő olyan lassan telik.

A pincér ott járkált az asztala körül; nézett rá: álmos, ostoba képű, kifent bajszu ember volt, kockás, szíros kabátban. Vajjon mit gondol, miért ül ő itt ilyen soká. Még egy pohár sört és másik ujságot hozatott. Több ember jött be és beszélgetni kezdett, igyekezett rájuk figyelni, de minduntalan elvesztette a beszéd fonalát és az idő nem telt, csak nem telt.

A szoba homályosodni kezdett, mintha köd szállt volna bele, de kint még egészen világos volt, olyan szintelen szürkületi világosság. Ujra olvasni kezdett, hosszú politikai cikkeket, de az egyik szót elfeledte, mire a másikat elolvasta.

Egyszerre egy árnyék jelent meg a kapu-

ban, mely abban a pillanatban asszonyi alakká vált. Kissé körülnézett mielőtt kilépett, aztán gyorsan elindult az utca másik vége felé. Irma volt, most már kétségtelenül látta.

Lőrinczy összehajtotta az ujságot és ülve maradt. Miért ül ott, miért nem megy utána?

Nagynehezen felállt és fizetett. Lassan ment az ajtóig, aztán visszafordult, mert a botját ott felejtette. Mikor újra a kilincsre tette a kezét, látta, hogy ugyanabból a kapuból Pál lép ki s nyugodtan szivarozva a másik irányba fordul, mintha amerre az asszony ment.

Hát itt volt a bizonyosság, a teljes bizonyosság. Megvárta míg Pál elment és ő is kilépett. Az utcán még mindig meleg volt; gyerekek bancuroztak mindenfelé, ahol elment, nagy ritkán egy kocsi vert fel apró porgomolyagokat.

— Jól van, hát elválnak, — csak minél gyorsabban és egyszerűbben, jelenetek és perlekedés nélkül. Párbaj? Minek? Nevetséges, hogy még több ember sajnálkozzék rajta. Az tán megint egyedül lesz, egészen nyugodtan, valamivel kevesebb kényelemben, — nem tartja meg ezt a nagy lakást, — ha elválnak, minék?

Egyszerre ökölbe szorul a keze, aztán lassan, tétován nyitlak szét az ujjai.

Mikor hazaért, már otthon volt az asszony. Valaki ismerőse volt nála, hallatszott a beszélgetés hangja és az Irma friss nevetése.

Lőrinczy a mellékajlón a száját szobájába ment be és megint várt. Egyszerre kinyitott az ajtó és Irma bedugta a fejét.

— Jöjjön már, Feri, elhül a tea.

Lőrinczy bement. Az asszony már az asztalnál ült, egy csomó fehér narcisz eltakarta az arcát előle. Már álköszött a világos otthoni ruhájába.

— Hátha mégsem ő volt, — villant át a férfi gondolatán. Leült. Minden olyan volt, mint máskor, nyugalom, jólét, jó izlés — az asszony fehér keze egy cseppet sem reszkedett, mikor a teáját kitöltötte. Mit mondjon neki? Hogy mondja meg? Durván, egyenesen? Felkiáltson, hogy az ezüst kanná megzörrenjen az asztalon, hátra dobja a széket, ledöntse a csészét, hogy az illatos tea lefolyjon a szőnyegre? Csak a rendetlenséget látta, amit okozni fog. Aztán az asszony sirni fog vagy kiabálni... nem, nem, most nem volt elég ereje, nagy elviselje.

Iskább kerülő uton, lassanként fogja megmondani, hogy mindent tud; akkor meg végig kell hallgatnia az asszony apró hazugságait, kitérésait, mentegetőzéseit... utálatos! Bár sohase jött volna rá!

Mindennap elfogta egyszer egyszer a kísértés, hogy rákiáltson és az igazsággal megrómitse, mindenféle jelenetet elképzelt, amit az asszony előadhat, csak azt nem tudta soha, hogy ő mit fog felelni. Néha megtörtént, hogy úgy elhalványodott az egész emlék benne, mint ha csak álmodta volna.

Amit Apponyi ígér.

A felsőbb leányiskola sorsa.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 22.

Mikor Apponyi Albert gróf Aradon járt, küldöttség keresie fel a felsőbb leányiskola ügyében. Apponyi Albert, mint a Wekerle-iskola hű tanítványa, meg is ígért minden megígérhetőt. Azóta azonban közel egy esztendő múlt el s egyáltalában nem csodálatos, hogy a széphanu miniszter a hosszú idő alatt elfelejtette Aradon ézengett baritonhangjait. Mert, hogy elfelejtette, annak az a bizonyossága, hogy a kultuszminiszter ma a következő leiratot intézte Arad városához a felsőbb leányiskola ügyében:

Felterjesztésére értesítem a közönséget, hogy az aradi állami felsőbb leányiskola új épületének elhelyezésére följánlott, a Maros partján elvonuló védtöltés mögött, az igazságügyi palotával szemben fekvő 3200 □-öl kiterjedésű városi telket a jelzett célra alkalmasnak találván, elfogadom. Azonban sajnálatomra sem oly alappal nem rendelkezem, amelyből a szükséges építkezési költségek fedezésére a város közönségének kölcsönt adhatnék, sem az építési tervet, amelyet szerződéses viszonyban levő műszaki közegem csak megfelelő díjazás mellett készíthetnének el, rendelkezésre nem bocsáthatom.

Ezenélfogva felhívom a közönséget, hogy a szükséges építkezési tervvázlatok elkészítése és jóváhagyás végett leendő felterjesztése iránt mielőbb intézkedjék.

Tehát építkezés nem lesz, mert a miniszter nem rendelkezik errevaló alappal. A terveket is csak megfelelő díjazás mellett hajlandó elkészíttetni.

Miadez azt jelenti, hogy Arad városa ismét a törzsvagyonból lesz kénytelen az iskola építési költségeit fedezni. Apponyi ígéreteinek ez az utolsó, meglepően szép akkordja: a tanítóknak tett ígéreteit megcáfolta a tanítók fizetésrendezéséről szóló törvény, az Aradi Képző és Iparművészeti Társulat támogatása iránti ígéret még ma is ígéret, a leányiskola dolga pedig méltó befejezésül járul Apponyi aradi látogatásának utóhangjaihoz.

A következő vasárnap délután Irma kék ruhájában és fátyolos kalapjában ment keresztül az ebédlőn.

— Maga nem ment sétálni? — kérdezte a férjétől.

Lőrinczy egy karosszékbe ült és nem felelt. Egyszerre világosan maga előtt látta a kis utcát, amelyen az asszony egy negyedóra múlva végig fog sétálni. A vér a fejébe ment.

— Odamegy, — gondolta, — tudom, hogy odamegy...

És olyan élénk lett ez a gondolat, hogy akarata ellenére szavakká vált és felkiáltott:

— Tudom, hogy odamegy...!

Az asszony leejtette a kilincsről a kezét és visszafordult.

Lőrinczy már mellette állott és a karjára tette a kezét. Most rajta, már nem lehet kikerülni, itt a leszámolás pillanata.

— Ne is tagadja! Láttam ma egy hete, mikor kijött Budán abból a házból.

Az asszony lerázta a válláról a kezét, gúnyosan nézett a szemébe:

— Egy hete és csak most szólt? Gyáva!

— Kiment az ajtón és otthagya a férfit.

Lőrinczy nagyot sóhajtva esett bele egy karosszékbe. Csak hogy túl volt rajta! Sohase hitte volna, hogy ilyen egyszerűen fog menni.

Még egyszer megkönnyebbülten felsóhajtott.

Most már nincsen egyéb hátra, mint az, hogy Aradvárosa ismét üdvözlje Apponyi Albertet, a nagy ígérőt, akinek nagy képességeit mi sem bizonyítja jobban, minthogy máris tökéletesen elsajátította Wekerleírói az ígéretek művészetét.

Arad az adóreform ellen.

Értekezlet a kereskedelmi kamarában.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 22.

A képviselőházhoz benyújtott adójavaslat ellen erőteljes, önérzetes tiltakozás hangzott el ma azon az értekezleten, amelyet a tárgyban az aradi kereskedelmi és iparkamara hívott össze. A tanácskozáson, amelyet Kristyóry János kereskedelmi és iparkamarai elnök vezetett, résztvettek a kamara beittagjain kívül az aradi ipartestület, az Aradi Lloyd-társulat, az Aradi Kereskedők Köre, az aradi pénzintézetek és iparvállalatok kiküldöttei, Müller Károly, Aradváros országgyűlési képviselője, Arad városa részéről Vannay Gyula adóügyi tanácsos és Figus Albert alszámvevő, Békésvármegye részéről Kohn Dávid Gyula, a város adóügyi osztályának vezetője és még számosan.

Az adójavaslatokat Zima Tibor kamarai másodtitkár ismertette másfél óra hosszat tartó, nagy tudással és alapossgal készült előadásban.

(A földadó.)

Egyenkint tárgyalja a két törvényjavaslat mindegyikét, természetesen elsősorban a kamarai érdekelttség szempontjából. Kimutatta, hogy a kataszteri alapon kirótt földadó aránytalansággal nem szüntethetnek meg, igazságtalanságai alaposan nem gyógyíthatnak, jöllenet, az adókulcsot 5 és fél százalékkal szállítja le az adóreform. Az adókulcs-leszállítás ellenében az adóbevétel nem kontingáltatunk s így félt, hogy az itt előálló bevétel kevesletet más adózók terhén fogja pótolni az államkincstár.

(A házadó reformja.)

A házadó reformja előreláthatólag csak azokban a városokban és községekben lesz terhesebb, amelyekben eddig általános házbéradót nem fizettek, itt azonban esetenként száz percenttel is növekedni fog az adóterh, ami kétségtelenül nehéz súlyjal fog nehezedni épen a kereskedőkre és iparosokra, akiket az üzleti forgalom a városok központjába kényszerít.

(Spicli-rendszer.)

A négy osztályú kereseti adót megszünteti az adóreform s ehelyett az általános kereseti adót létesíti. Ennek kulcsa csak öt százalék lesz ugyan, azonban az adóalap, amelyre ezt a kulcsot alkalmazzák, annyira növekedni fog, hogy a kulcsleszállítás nagymérvű adóemelést fog eredményezni. Az iparos, kereskedő és értelmiségi osztály harmadik osztályú kereseti adója ma tíz százalék. Nem tagadható, hogy ez a tíz százalék fikció, maga a törvény úgy van alkotva, hogy kitanítja az adózót a jövedelem letagadására. Ezzel szemben azt látjuk, hogy a javaslat az adóbevallásoknál a leginkvizitóriusabb eljárást lépteti életbe s megteremti a spicli-rendszert. Ha valaki letagadja a jövedelmét, akkor az adóreform szerint nyolcszorosát fizeti a kivetett adójának. S ha fizetni nem tud, minden tíz korona után egy napi fogság jár. Azt mondja a pénzügyminiszter, hogy meg akarja teremteni az adómorált, melyet a jelenlegi tulságosan magas adókulcs tett tönkre s ezt a reform úgy akarja visszaállítani, hogy

még kegyetlenebb módon kutatván az adóköteles jövedelem után, a tisztességes adófizető polgárság existenciájára részabadtja a fizetett tanuk tisztességtelen seregét, a besugókat, a spicliket, felfedi az adózó legföltékenyebben őrzött üzleti titkait, megvizsgálja könyveit s behatol szinte a családi szentélyébe is.

(Négy száz millió veszteség.)

A kereseti adó mellett fizetni fogják a kereskedők, iparosok a jövedelemadót is s minthogy ezen foglalkozási ágaknál a kereset azonos a jövedelemmel, ugyanegy adóalapról két címen kétszörös adót fognak fizetni. Nagy sérelem az, hogy a jövedelemadó maga progresszív kulcsával adó alá vonja az adómentes forrásból származó jövedelmeket is s így az adómentességet nyert iparvállalatok, állampapírok stb. ezután csak részlegesen lesznek adómentesek. A törvénynek ez az intézkedése elfojtja az iparfejlesztési akciót, az állampapíroknál pedig igen könnyen 400 millió veszteséget vonhat maga után a nemzeti vagyon terhére. A létminimum alacsony volta s a progresszió kulcsának aránytalan emelkedése a kis- és középiparosra és kereskedőre nézve hátrányos, valamint sok jogos kifogás emelhető az adóköteles jövedelemből vonható s abba beszámítható tételek meghatározása ellen is.

A tőkekamat és járadékadó kulcsának leszállítása viszont hátrányos lehet a vidéki pénzintézetekre, amelyeknek reeszkomptját is egy csapással agyon fogja sújtani a rosszul alkalmazott 15 százalékos tartsuati adókulcs.

A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok adója a szerelmek egész légióját tartalmazza s általában az egész adóreformban, melynek viszont sok jó tulajdonságát is elismerte az előadó, az egyetlen törvényjavaslat a közszolgáltatások egyesített kezeléséről szóló, a mely változatlanul és jelenlegi tervezetében sem tartalmaz a közönségre nézve sérelmeket; ez viszont a városokkal bánik el mostohán.

(A denunciació ellen.)

Bing Vilmos, az Aradi Lloyd-társulat elnöke elismeréssel szól az előadó munkájáról s a javaslat leg súlyosabb részét az adónyomozási eljárásban látja, amely szinte unszolni fogja a kereskedő elbocsátott alkalmazotjait, hogy a volt főnöke ellen denunciaciót adjon, annak üzleti titkait elárulja. Rendkívül veszedelmesnek tartja a pénzintézetek megadóztatására vonatkozó intézkedéseket.

(Az „adó tudósok“.)

Faragó Rezső, az Aradi Kereskedők Köre titkára a javaslat kritikájához még azt fűzi, hogy az adóillető bizottságban igen könnyen majorizálható számban lesznek előreláthatóan úgy az iparosok, mint a kereskedők. Majd Wekerle Sándor pénzügyminiszternek a képviselőházban, az adóreform ügyében tett nyilatkozataival foglalkozott. A pénzügyminiszter az ország első szaktestületének az adóreform ellen való állásfoglalásáról végtelenül föliányos, e testületeket szinte megalázó módon nyilatkozott, s előkező gunnyal az „adó tudósok“ művének nevezte azt, amelynek kedvéért nem hajlandó a javaslatokat visszavonni. Az ilyen öntelt, hatalmában elbizakodott fölfogással szemben nem vár eredményt pusztán a kamarák akciójától, hanem bevonandónak tartja a törvényhatóságokat. Még pedig nem az egyszerű, álmos fölliratozás módjával, hanem csatlakozóan a törvényhatóságok önként Budapest főváros mozgalmához, amely a tárgyban a törvényhatóságokat országos gyűlésre akarja összehívni. Indítványozza, hogy a kamara ez irányban keresse meg Arad város törvényhatóságát.

(A földesgazdák sérelme.)

Kohn Dávid, Békésmegye képviselőjében hosszabb, nagy érdeklődéssel kísért beszédben kimutatta, hogy az adóreform nemcsak a kereskedők és iparosok, hanem a földesgazdák érdekeit is sérti. Ezt Békésvármegye a törvényhozáshoz intézett fölterjesztésében kimutatta s ebben a rossz adóreform helyett új, pozitív adóreformot ajánl. Hogy a gazdák nem verik félre a harangot, csak azért van, mert a koalíciós kormány közelébb van a szívükhöz: mihelyt nem ez a kormány lenne az uralmon, az Ország vezetné az adóreform-ellenes akciót. Hibáztatja a különben igen szép előadásban, hogy csupán a negatívumnál maradt s nem tett konkrét javaslatot.

Reinhart Gyula kamarai alelnök szerint azok után, a miket Wekerle kijelentett, bizonyosra vehető, hogy a javaslatot vissza nem vonják s így a küzdelem a képviselőházban fog eldőlni. Azért szükségesnek tartja, hogy az országgyűlési képviselők felkérésre az ügy támogatására, így Müller Károlyt városnak országgyűlési képviselője is.

(Müller Károly véleménye.)

Müller Károly országgyűlési képviselő elsőben megköszönte a kamara elnökének, hogy ő: erre az értekezletre meghívták. Aki a javaslatok tartalmát megismerte, tisztában van azok felől. Lesznek talán olyanok, akiknek ez részben fog tetszeni, — olyan, akinek az egészen tetszik, csak egy lehet: maga a pénzügyminiszter. (Derűtlenség.) Ő azok közé tartozik, akiknek az egész nem tetszik. A pénzügyminiszter kijelentésével az adóreform még elintézettnak nem tekinthető. A javaslattal bizonyára foglalkozni fognak a többi kamarák, a törvényhatóságok; s ő lehetetlennek tartja, hogy a képviselők, akiket a közbizalom emelt ezen állásukra, az ily tiltakozás után a javaslatok támogatására vállalkozzanak. S miután a miniszterelnököt viszont a képviselők többsége teremté s nem megfordítva, a képviselők többségének akaratával szemben, ha az adóreform ellen lesz, a miniszterelnöknek is meg kell hátrálni. (Élénk éljenzés és taps.) A maga részéről kijelenti, hogy minden körülmények között a javaslat ellen fog állást foglalni. (Éljenzés.)

Adler Andor röviden magáévá tette Faragó Rezső indítványát s kívánatosnak tartotta, hogy a kamarák és a törvényhatóságok országos mozgalma között kontaktus legyen.

Zima Tibor előadó néhány szóval reflektált az elhangzottakra, azután az elnök a harmadfél óra hosszát tartó értekezletet berekesztette.

Részvették az értekezleten:

Müller Károly, Ring Géza, Neuman Adolf, Steigerwald Alajos Bing Vilmos, Éles Ármin, Domány József, Reinhart Gyula, Wadovszky Guasztáv, Ottenberg Tivadar, Kohn S. N., Vannay Gyula, ifj. Müller József, Faragó Rezső, Daimel Lajos, Weisz Dávid, Adler Andor, Maresch Gyula, Hoffmann Antal, Glück Dezső, Meer Ármin, Steiner Ferenc, Reiniger A. S., Figus Albert, Kádas Lajos dr., Hönig Ottó, Gruber István, Czeiler István, Karcagi Sándor, Scheffer Herman Balogh Dávid, Tener Mihály (Békés), Kohn József, Sebessy Ferenc Kohn Dávid (Gyula), Rosmanith Albert, Békési Ferenc, több vidéki kereskedő és iparos és a kamarai kerület belső ipartestületek képviselői.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Tombola a tea-zsuron. A polgári jóakony nőegylet ma tartott ülésén elhatározta, hogy legközelebbi zsuriját február hó 9-én tartja meg. Erre az alkalomra az egyesület a tea-zsur élénkítésére tombolát is fog tartani. A tombola sorsolás tárgyai mind iparművészeti értékes műtárgyak lesznek, melyeket az egyesület maga vásárol. A tombola jegy ára egy korona

lesz. Tombola jegyeket nem a teremben, hanem a pénztárnál és előzetesen üzletekben fognak árúsítani és azokat minden vásárlási kényszer nélkül fogják eladni.

Siposné haldoklik.

A vizsgálóbíró kihallgatta.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 22.

A Mezei-pár tragédiájának egyik szereplője, Sipos Sándorné sorsában, ma végzetes változás állott be. Megirtuk, hogy Siposné tegnap elhagyta a kórházat és hogy állapota aggodalomra nem ad okot. Ma azonban Siposné újból jelentkezett az aradi kórház felvételi irodájában. Néhány óra alatt állapota oly válságossá vált, hogy a kórház értesítésére az aradi királyi törvényszék bírója szállt ki a betegszobába s kihallgatta Siposné. A tüdőbe furódott golyó ugyanis mellhártya gyulladást okozott s ma óriási fájdalommal között fekszik kórágán Siposné a beállott komplikációk következtében. A láz estéig még nem rendellenesen magas.

A vizsgálóbíró délután öt órakor jelent meg a kórházban s megkezdte a kihallgatást. Siposné eleinte minden kérdés elől kiakart térni, de végre megadta magát sorsának és vallott.

Amint azonban a vizsgálóbíró valami lényegesebb részletre nézve intézett hozzá kérdést, azonnal rosszabbul lett, hörgött és köhögött.

A vallomásában természetesen ismét a tagadás volt a kidomborodó elem. Tagadja, hogy Mezeinét bűnre csábította volna, tagadja, hogy leltatta volna, tagadja, hogy ő vitte volna Duma Líza házába.

Azt azonban már beismerte, hogy nem Mezei, hanem Mezei Vilmosné lökte rá. Mezeinével való találkozását következőképp adja elő:

Mezeiné az urával jött a lövönati pályaudvar felől a városba s ő tél-utcai lakásáról a Werner-féle szatócsboltba igyekezett petróleumot vásárolni. Találkoztak s Mezeiné elment mellette anélkül, hogy szólt volna hozzá. Alig mentek néhány lépést egymás mögött, Mezeiné visszatekintett. Ekkor ő meggyorsította léptét s elkerülte Mezeiét. Eléjük kerülve, még jobban sietett, de a következő pillanatban már hűltotta a lövéseket s érezte, hogy két golyó furódik a testébe. Osszeesett s úgy vitték be egyik házba. Nagy izgalmában az első pillanatban azt hitte, hogy Mezei volt a merénylő.

Mezeiné tagadásával szemben azonban ma egy fontos körülmény jutott a vizsgálóbíró tudomására.

Tanu jelentkezett, aki a következő szenzációs kijelentést tette: Biztos tudomása van arról, hogy Siposné volt az, aki Mezeit értesítette arról, hogy felesége randevura megy Duma Líza lakására. Ezt bosszúból tette, még pedig azért, mert Mezeiné nem osztott vele azon a pénzen, melyet Dumától kapott.

Siposné iránt a karcagi rendőrség is érdeklődik. A karcagi rendőrség átirattal kérte meg az aradi rendőrséget, hogy Karcagon él egy Sipos Sándor nevű ember, aki 5 év óta elváltan él feleségével, aki szülésznő volt s vajjon az aradi dráma szereplője nem azonos-e az elvált asszonnyal.

A Mezei pár előtt ma hirdette ki a vizsgálóbíró a vizsgálati fogságot elrendelő végzést. Krenner Zoltán dr., Mezeiék ügyvédje ez ellen az aradi királyi törvényszék vádtanácsá-

hoz feleltesztett s kéri, hogy a vádtanács helyezze Mezeiét szabadlábra. Indokolásul elmondják Mezeiék a feleltesztésben, hogy állandó lakhelyük van, keresettel bírnak s bűnügyük az esküdtszék elé tartozik s a kiszabható büntetés maximuma 5 év, tehát a perrendtartás értelmében ily esetben szabadlábra helyezhetőek.

Valószínű, hogy Mezeiét szabadlábra is fogják helyezni.

Andrássy fenyeget

A Házfelosztás réme.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, január 22.

Egyelőre nem bizonyos, lesz-e obstrukció vagy nem. A képviselőházban váratlan meglepetésként elfogadták az új javaslatot, amiből arra lehetne következtetni, hogy a disszidensek elállottak az obstrukciótól, a folyosón viszont nagyon hangzottak, hogy minden körülmények között obstruálni fognak a házszabályrevízió ellen.

A disszidenseknek erre a nyilatkozatára Andrássy Gyula gróf azt az érdekes kijelentést tette, hogy obstrukció esetére felosztják a Házat.

Hireink:

Justh a pártközi konferenciáról.

Justh Gyula ma délelőtt a folyosón maga köré gyűjtötte az újságírókat és kijelentette, hogy a lapok mai tudósítása téves, mert a pártközi konferencia nem végződött határozattal. Ő a konferenciát egyszerűen bezárta, miután konstataulta, hogy a pártközi megegyezés lehetetlen, mert a kisebbségi pártok a limine elutasítanak minden revíziót.

A disszidensek obstruálnak.

A képviselőház folyosóján a disszidensek erősen fenyegetőztek ma azzal, hogy a revíziót megobstruálják. A déli órákban egy kisebb csoport beszélgetett erről, ott voltak: Andrássy Gyula gróf belügyminiszter, Eszterházy Móric gróf, Pallavicini György őrgróf, Balogh Ernő, Beck Lajos, Éber Antal és mások.

Éber Antal azt kérdezte Andrássytól, hogy mi történik, ha a disszidensek a házszabályrevíziót megobstruálják.

A belügyminiszter erre a következő szenzációs kijelentést tette:

— A revízióra a delegációk után kerül a sor és ha a disszidensek a nemzetiségekkel és a horvátokkal összefogva obstruálni fognak, nem marad más hátra, mint az országgyűlést felosztani. Három hónapig tűrjük az obstrukciót, de májusban felosztjuk a Házat, hogy az új parlament még júliusig elintézhesse a költségvetést.

— Milyen auspiciumok mellett történék most a választás, kérdezte valaki.

— Én azt hiszem, felelte a belügyminiszter, hogy a koalíció még ennél a választásnál legalább is olyan számbeli erővel jönne be, mint aminő ma.

A pénzügyi bizottság ülése.

Budapesti tudósítónk jelenti: A képviselőház pénzügyi bizottsága ma letárgyalta a bírói és ügyészi szervezet reformjáról szóló törvényjavaslatot. Azután áttértek a Szabadka—Palánka—Nagykikinda—Arad h. i. gőzüzemű vasutak engedélyezéséről szóló törvényjavaslat tárgyalására.

Hoitsy Pál előadó ismerteti és elfogadásra ajánlja a javaslatot.

Kubik Béla, aki a bizottságnak nem tagja, a következő indítványt terjesztette elő:

A pénzügyi bizottság félbeszakítja az Ujarad—Nayykikinda—Lovrin—Zsombolya h. é. vasutakra vonatkozó törvényjavaslat tárgyalását, módot nyújtván ezáltal a kereskedelmi miniszter urnak, hogy az aradi és csanádi egyesült vasutak választását elbírálja és véleményét a pénzügyi bizottsággal közölje.

Steiner Ferenc szociális szempontból fontosnak tartja e vasut megépítését, ezért kéri, hogy a bizottság Kubik indítványának mellőzésével fogadja el a betervezett javaslatot.

Sághy Gyula, Ugron Gábor és Bizony Ákos felszólalása után

Szterényi József államtitkár részletesen ismerteti a vasut történetét. Hangsúlyozza, hogy, ha fenn akarjuk tartani az államvasuti rendszert, akkor nem szabad megengedni, hogy egy 125 kilométeres új vonal egy ilyen területen, amelyet tulajdonképpen az államvasutaknak saját kezelésében kellett volna kiépíteni, magánkezelésbe kerüljön, amely magánvasut bizonyos relációkban ma is élesversenyt okoz az államvasutaknak.

Ezután a bizottság a javaslatot egyhangulag elfogadta.

TARKASÁGOK.

Az orvosi tudomány. Az aradi törvényszék egyik orvosszakértőjéről, Auszterweil Lászlóról mondták el nekünk az alábbi históriát. Lehet, hogy nem történt meg, sőt az sincs kizárva, hogy egyáltalán nem is történt meg:

Néhány hónappal ezelőtt a vizsgálóbíró kiküldte Auszterweilt egy közeli községbe, ahol egy Mata Pista nevű embert leszúrtak. Az orvosszakértőnek a hulla felboncolása képezte feladatát. Auszterweil elment a megjelölt házba, ahol Mata Pista egy, a földre terített pokrócon hevert. A közkedvelt orvos előszedte műszereit, de amint a hullához akart menni, meglepetten látta, hogy az időközben eltűnt. Az ablak, amely előbb csukva volt, most tárva nyitva állott.

— Hol a hulla? kérdezte Auszterweil egy, a szobában lévő gyerektől.

Ez röhögve válaszolt:

— Nem hulla az, kérem szépen, tekintetes ur, az ablakon át menekült a kés elől.

Auszterweil bosszusan jött haza Aradra. Két hét múlva újabb jelentés érkezett az ügyészséghez, hogy Mata Pistát ezuttal igazán leszúrták. A vizsgálóbíró a boncolásra másodszer is Auszterweilt küldte ki, aki bosszusan mondta:

— Jól van, kimegyek, de előbb tetessenek vas rácsot az ablakra. Én nem kompromittálok az orvosi tudományt.

*

Érdekes panasz. Az ismert aradi halkezeskedő, Lutwák Izsák a napokban feljelentést adott be a bírói kar egyik szimpatikus, nagyműveltségű tagja, Révay Kálmán eljárásbíró ellen. Lutwák keserűen panaszkodott Fábrián Lajos elnöknek:

— Elnök ur kérem ez mégse járja. Ez a Révay bíró ur mindig megbüntet. Ha felperes vagyok elutasít, ha alperes vagyok elmarasztal, ha vádló vagyok felmenti a vádlottat, ha vádlott vagyok elítél. Csak legutóbb egyetlen egyszer döntött volna az én javamra.

Fábrián elnök mosolyogva válaszolt:

— Megteszi kedves barátom Révay bíró ur, csak legyen egyszer igaza.

Lutwák gondolkodott néhány pillanatig, miközben megvakarta a fejét. Azután ezzel a kérdéssel fordult Fábriánhoz:

— Nagyságos elnök ur, mondja kérem, muszáj nekem okvetlenül igazamnak lenni?

Csikágóban letartóztatott aradi irnok.

A Klonda-ügy részese.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, január 22.

Január harmincegyedikén lesz három esztendeje, hogy Arad város közönségét egy titokzatos és máig is felderítetlen rémes gyilkosság ejtette és tartotta heteken át lázas izgalomban. 1905. január 31-én a Boros Béni-tér 3. számú házban volt pénzközvetítő irodája Klonda Péter pénzügynöknek, akit mindeztideig ismeretlen tettes kegyetlen módon meggyilkolt és kirabolt.

A rendőrség a legszélesebb körű nyomozást indította meg. Valóságos remekmű az a hálózat, melynek szálaival a gyilkos menekülését akarták ujját elani. Azonban az, akire a gyanu minden sulya ránehezedett, a hálóból kiesett.

A rendőrség nyomozása arra irányult, hogy Kálnoky Imre, Klonda irodai alkalmazottja ellen gyűjtse össze a terhelő momentumokat. Kálnokyt tartották a tett elkövetőjének, mert előlelete, a viszonyokkal való ismerete, a gyilkosság végrehajtása, annak felfedezése, G. é. Nándor tb. főkapitányban azt a véleményt fejlesztették meggyőző erejű igazsággá, hogy csak Kálnoky követhette el a vérfagyasztó mérszártsást. Egy hónapig tartott a nyomozás, a mely ez ideig nyomozás is maradt. Az ügyész nem látta elég súlyosnak a hangyaszorgalommal, logikával és mély lélektani ismeretekkel összegyűjtött adatokat, tanuvallomásokat, következtetéseket, nem indította meg Kálnoky ellen az eljárást.

Kálnoky Imre még a gyilkosság előtt utlevelet váltott az aradi rendőrségen Amerikába. A nyomozás befejeztével ki is vándorolt s ott új életet kezdett.

Három évig nem hallottak róla Aradon semmit. Rokonai az akkori gyanúsítások következtében szintén elköltöztek Aradról. A nagy bünpör aktáit már a por is befedte. Ma azonban ismét egy bünessettel kapcsolatban emlegetik Kálnoky nevét, akit a csikágói rendőrség letartóztatott.

✓ Egy aradi polgár, ki a neve elhallgatását kéri, levelet kapott Csikágóból, amelyben a levélíró elmondja, hogy Kálnoky ismét a bűn útjára tért. Egy kisebb banknak volt hivatalnok, melynek klienturája a kivándorlók közül került ki. A Csikágóban letelepedett magyarok megtakarított pénzét a bank továbbította Magyarországra az itthon maradottakhoz.

Kálnoky már egy éve volt a bank alkalmazottja, míg végre rájöttek, hogy a megbízók pénzéből kisebb nagyobb összegeket sikkasztott. Most azonban rájöttek, hogy a bank pénzére is megéhezett s álkulcsal annak treszorjait is kinyitotta s belőlük pénzt lopott. A cég feljelentésére letartóztatották.

Kálnoky Aradon igen jól ismerték, de különösen jól ismerik őt a rendőrségen, melynek bünygyi osztálya a Klonda gyilkosság idején behatóan kutatót a gyilkosság gyanújával súlyosan terhelt ember múltja után s amely addig nem tudott megdöbentő adatokat derített fel. Ezek az adatok is hozzájárultak ahhoz a

feltevéshez, hogy Kálnoky volt a tettes, mert életének egy részét, talán a legszebb részét maga is bűnügyek nyomozásával töltötte el. Kálnoky ugyanis sokáig mint csendőrfőhadnagy szolgált Kassán és Nagyenyeden.

Kálnoky Imre Szent-Erzsébeten, Udvarhely vármegyében született 1860 ban. A gimnáziumot Székelyudvarhelyen akarta végezni, azonban onnan eltávolították, mert tanuló társainak zsebéből pénzt és más apróságokat lopott. Tetten érték továbbá, a mint a tanári szoba szekrényének ajtaját feszítette fel és azokból könyveket vet ki. A székelyudvarhelyi gimnáziumból ezek miatt kicsapták.

Érettségi bizonyítvánnyal mint önkéntes a hadseregbe lépett. A tiszti vizsga megszerzése után a csendőrségbe vétette fel magát.

Könnyelmű, ledér életet élt. De rendkívül tehetséges, nyílteszű, jó csendőr volt s főhadnaggyá lett.

Kassára került, az ottani szárnyparancsnoksághoz. Beosztották a szárnyparancsnok mellé segéd tisztnek s mint ilyen pénzt is kezelt. Egyszer az irodából a segédmunkás személyzetet elküldötte s míg ezek odajártak, addig ő dikulcsal az egyik pénzeszekrényt kinyitotta s nagyobb összeget lopott el belőle. Sikerkült a dolgot elsimitania. Nagyenyedre helyezték át. Néhány hónapig volt csak Nagyenyeden, midőn adósságai annyira felszaporodtak, hogy fizetéséből már nem volt képes azokat törleszteni. Ismét a hivatalos pénzekhez nyult és ugyanolyan módon, mint Kassán.

Az irodában, amelyet vezetett, dolgozott egy tiszthelyettes és egy őrmester. A tiszthelyes test egy távoleső üzletbe küldötte, az őrmesternek pedig megparancsolta, hogy menjen a postára. A tiszthelyettes azonban nem a mendott kereskedésbe ment, hanem egy közelebb fekvőben vásárolta meg, amit Kálnoky megparancsolt neki. Visszajövet, az iroda ajtaját már zárva találta. A csendőrlaktanya udvaránál észrevette, hogy abban a szobában, ahol a pénztár áll, világosság van. Gyanút fogott s jelentést tett a felettes parancsnokának. Vizsgálat indult meg. A hadbíróóság rábizonyította Kálnokyra a lopást.

Tiszti rangjának elvesztésére, 4 évi fegyházra ítélte el lopásért és adósságcsinálásért. A négy évet a nagyenyedi fegyházban ülte le.

Mikor onnan kiszabadult, Aradra jött és Klonda irodájában nyert alkalmazást. Akkor az aradi rendőrséghez is ajánkozott detektívvül, azonban Sarlot főkapitány nem reflektált ajánlatára.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Csütörtök: San-Toy, operett. Komlósy Emma vendégfőléptével. (B bérlet)

Péntek: Gretchen, bohózat. Bemutató előadás (C bérlet.)

Szombat: Gretchen bohózat. (A bérlet.)

* Bob herceg. Nagyon hosszú pihentetés után Komlósy Emma kedvéért a Bob herceget adák elő a Katalin helyett. A hosszú pihentetés nem sokat használt az agyonjátszott darabnak, melynek előadására csodálatosképpen egészen megtelt a színház. Komlósy Emma adta a címszerepet, amely nem felel meg mindenkiben az ő egyéniségének. Komlósy ma a legkiválóbb énekes szubrett, azonban táncszerepben nem aratott olyan sikert, mint amilyenhez aradi vendég szereplése alatt szuktunk. Bob herceg nem érvényesülhet olyan sikerrel Komlósy fiuom előadásában, mint egy nagy temperamentumu táncos szubrett alakításában. A közönség mindazonáltal sokat és szívesen tap-

solt a bájos primadonnának. Annet *Zalay Margit* adta nagyon bájosan és meglepő énektudással. *Zalay Margit* nap nap után bámulatos haladásról tesz tanúbizonyságot és egyik nagy erőssége a szintársulatnak. *Leövey* pompás Pomponiuszával aratott sikert. H. G.

* *Komlóssy Emma*: — *San Toy*. *Komlóssy Emma* holnap fejezi be sikeres vendégszereplését. A művész nő holnap *Sidney* bájos muzsikáju operettjének, a *San Toy*-nak címszerepét játssza. A másik fő női szerepet *Sz. Rontay Boriska* játssza. Részt vesznek még a darabban *Zalay Margit*, *Benkóné*, *Hunyady*, *Szathmáry*, *Faludy*, *Várnay* és *Ladislav*.

* *Regéczy Iona* sikere. Sokan emlékeznek még arra a páratlan érdekességű hangversenyre, amelyen a *Regéczy* nővérek, *Dálnoki N. Lajos* alispán művészielkű unokahugai mutatkoztak be az aradi közönség előtt. Még élénk emlékezetünkben van, mily ritka peripácián ment át a kényes igényű aradi hangversenyközönség, amidőn jóakaratu vállveregetés helyett a spontán lelkesség kitörésével ünnepelte *Regéczy Iona*-t, kinek hegedű játékában oly frappánsul pattant ki az igazi művészi hivatottság.

A kisasszonynak akkor fényes jövőt jósoltunk. S most jól eső büszkeséggel szemléljük annak a fénynek egy jelentékeny sugarát. F. hó 21-én a budapesti Royal-szállóban tartott hangversenyéről a „Pesti Hírlap” így emlékezik meg:

Regéczy Iona, ki csak az imént aratott Wienben fényes, művészi diadalt, ma este valószínűleg bámulatot keltett meleg, színes tónusával, sima, egyenletes technikájával, de főleg meleg, érzéstelt, poétikus előadásával; *Csajkovszky* hegedűversenyét játszotta, *Chopin* egyik nocturnejét (a *Wilhelmj* átírásában), *Wienlavszy* ismert tarantelláját, *Hubay* bölcsődalát, *Sarasate* egyik spanyol táncát és mindegyik előadásával zajos tetszést keltett, ami néhány ráadásával köszönt meg.

* A filharmoniai hangverseny próbái már nagyban folynak. A február 2-án tartandó hangverseny magyar komponistája *Goldmark Károly* lesz, kinek világhírű „*Sakuntala*” nyitánya kerül előadásra, ez a mesteri alkotás, mely sohasem és sohasem téveszt el elbűvölő, magával ragadó hatását. A szimfóniai számot *Hofman „Frithjof”* szimfóniája tölti be. Egyike a legszebb modern szimfóniáknak. A hangverseny többi számait nemsokára közöljük. A jegyeket a régi árak mellett a *Weiss* és *Klein* cég árulja.

* *Ujdonságok*. A *Gretchen* után a színház legközelebbi ujdonsága a *Vetélytársak* lesz, amelyből már javában folynak a próbák. Az után sorban bemutatják a *Patachon* című bohózatot és a *Vig* nébelungok című operettet.

* A *Gretchen* premiérje. Nagy érdekű előzi meg a *Gretchen* című szatirikus bohózat pénteki bemutatóját. A kacagató bohózat címszerepét *H. Novák Irén* játssza. Főszerepét játszanak még *K. Kápolnay Juliska*, *H. Kőrösy Juci*, *Benkóné*, *H. Harmath Józsa*, *Zalay Margit*, *Kun Irén*, *Horty*, *Várnay*, *Leövey*, *Szathmáry* és *Ujj*.

* *Miért szeretik a mozgóképeket?* A közönség a legjobb kritikus. Soha sem lehet rája disputálni valamit, ami izlésének meg nem felel, ami jó, azt pártolja és minden ellenkező véleménynel szemben kitart a saját véleménye mellett. A mozgóképek ma mindenkinek gyönyörűségére szolgálnak. Az *Uránia színház* a legválogatottabb és élvezetesebb műsorokkal növelte a mozgóképek barátok számát. Aki megnézi a csütörtöki műsort, az előtt érthető a mozgóképek szeretete. Kacagató humor, komoly és tanulságos dolgok szórakoztatják a közönséget, melynek keresve sem kínálkozik az *Uránia* színháznál jobb és kellemesebb szórakozás.

Az Acsev. a főrendiházban.

Zselénszky gróf a kormány ellen.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, január 22.

A főrendiház mai ülésén váratlanul éles vita fejlődött ki az arad-csanádi egyesült vasutak körül *Zselénszky Róbert* gróf és *Szterényi József* kereskedelmi államtitkár között. A vitát *Zselénszky* gróf provokálta azzal, hogy szóvá tette azokat a kedvezményeket, amelyeket a *Pallós*-féle vasutépítési cég régóta élvez a kereskedelmi kormány részéről. Ezzel kapcsolatosan *Zselénszky* gróf felemlítette az arad-nagykikindai vasut előmunkálatainak engedélyezési ügyét és hangsúlyozta, hogy bár az *Acsev.* jóval olcsóbb áron és a községek hozzájárulása nélkül volt hajlandó e vonalat kiépíteni, a kereskedelmi kormány mégis a *Pallós*-cégnak adta meg az előmunkálati engedélyt, amely az *acsev*-nél tetemesen drágábban épít és azonkívül a községek is erősen megsarcolja. *Szterényi* államtitkár meglehetősen szangvinikus hangon válaszolt és több ízben méltatlanul és téves információk alapján támadta az *Acsev*-et, azt a vasutat, amely az ország összes helyi érdekű vasutai között első helyen áll, amelyet nemcsak Arad és Aradmegye vallhat büszkén magáénak, de az egész ország méltán dicsekedhet vele. Az *Acsev.* mintaszerű intézményét, a céltudatos, kitűnő kezelést és azon nagyszabású kedvezményeket, amelyek e vasuttól indultak ki, külföldről jönnek tanulmányozni, hogy az *Acsev.* által létesített és minden tekintetben bevált korszakos ujtásokat elsajátítsák. Kétségtelen, hogy gyakrabban keresik fel az *Acsev.* intézményét, mint a magyar államvasutakét, mert ez utóbbitól nem igen lehetne tanulniok.

A főrendiház ülése e részének lefolyásáról fővárosi tudósítónk a következőket jelenti:

A temesvár—varjasi h. 6. vasutak engedélyezésének megtörténtéről szóló miniszteri jelentéseknél

Zselénszky Róbert gróf: Az arad-csanádi egyesült vasutak igazgatósága a kereskedelmi miniszteriumhoz folyamodott és kért előmunkálati engedélyt ezen vasut építésére és hajlandónak mutatkozott az arad-nagykikindai vonalat harmincöt kilométer hosszúságban 4,523,500 koronáért kiépíteni. Hogy össze legyen kötve az *Acsev.* a leendő temes—torontáli vonalakkal, az *Acsev.* engedélyt kért egy *Maroshidra* és erre preliminált 600,000 koronát. Tehát e szerint az építkezési költségek kitétek volna kilométerenként 54,000 koronát. Ennél azonban jóval kevesebb lett volna, mert tudjuk, hogy a kért építkezési költségek mindig nagyobbak, mint a tényleges költségek. Az *Acsev.* nem kért sem a községtől, sem a megyéktől semmiféle hozzájárulást. A *Pallós*-Pollák cég azonban erősen megsarcolt minden községet, amelyen keresztül megy, még azon községek sem kíméli, amelyeknek tornyát csak messziről látja. A számadás tehát így áll: Az *Acsev.* kiépíti a vasutat kilométerenként 54,000 koronáért, szemben a *Pallós* cég 74,000 koronás ajánlatával, forgalmi eszközök nélkül. A for-

galmi eszközökkel az *Acsev* kért 66,000 koronát, szemben a *Pallós* cég 83,000 koronájával. Az *Acsev.* behálózza egész Arad és Csanádmegyét, e megyék egyetlen községe sincsen megkímélve semmiféle vicinális vasuti költségtől. Amely községben vannak vicinális vasuti költségek, azok 5—6—6 és fél százalékot jövedelmeznek, tehát többet, mint amennyi kamatot fizetnek azért a pénzért, amelyet felvettek, hogy hozzájáruljanak a vasut építéséhez. Az *Acsev.* kijelentette, hogy ennyivel olcsóbban építi a vasutat, mint a *Pallós*-cég és még előmunkálati engedélyt sem kapott. Ez egy olyan botrányos eset, amelyhez hasonlót, azt hiszem, a vicinális vasutak egész történetében sem találunk.

Most áttérek azon érvek bírálataira, amelyek elő lettek rántva annak igazolására, miért nem kapott az *Acsev.* előmunkálati engedélyt. Először azt mondták a bizottságban, hogy az *Acsev.* nem építhet 66,000 koronáért egy kilométer vasutat, mert az *Acsev.* vonalainak egy kilométerét jelenleg 82,000 korona terheli. Hát kérem ez összegben benne foglaltatik egy óriási felszerelés és azt hiszem, hogy az *Acsev.* forgalomra nézve legalább is oly jól van felszerelve, mint a *Máv.* Azonkívül benne foglaltatnak ama nagy költségek, — az én véleményem szerint helytelenül, — amelyet a motorüzembe fektetett. Vannak azonkívül erdőbirtokai, iparvállalatai és meglehetősen összegeket költöttek szénkutatásra, épen abból a célból, hogy ahol szénet találnak, ott vasutat létesítsenek. Az a hír tehát, hogy az *Acsev.* nem építhet egy kilométer vasutat 54,000 koronáért, nem áll, mert az *Acsev.* nem tréfáol, hanem komolyan adta be ajánlatát. A miniszterelnök a bizottságban azt jegyezte meg, hogy nem engedhető meg, miszerint egy idegen vasut az államvasutnak közelébe férközzék. Ezen érv akkor volna komoly, ha mi össze akaránk kötni Budapestet *Predeal*-al, vagy Budapestet *Fiumével*, vagy *Orsovával*, vagy a határnak egy más pontjával, vagy ha párhuzamosan a *Máv.*-val egy fontosabb relációban akaránk versenypályát építeni. De mi egy pár kisebb, vagy nagyobb községet kötünk össze, amelyek semmiféle közlekedési, vagy konkurrens fontossággal az államvasutakra nem bírnak. Ezt az érvet szakember csak mosolylyal fogadhatja.

Csáky Albin gróf személyes kérdésben szólal fel.

Szterényi József kereskedelmi államtitkár válaszol *Zselénszky* beszédére. Egyetlen visszaélést méltóztatnék, ugymond, a kereskedelmi kormány tudomására hozni bármily magasan, vagy alacsonyan álló tisztviselőről, a törvény által megengedett szigor legnagyobb mérvé fogja sujtan. Az önagyméltósága által felemlített nagykikinda—aradi vasut kérdésére áttérve, hiszen tulajdonképen erről van szó és a nagyméltóságu gróf ur nem a napirenden levő tárgyhöz szólt, hanem ennek kapcsán egy ma-dan később a főrendek elé kerülő

javaslatnak akar beharangozni. Nem vehetem rossz néven a gróf urtól, ha annak a vasúttársaságnak az ügyeit a fórumon is képviseli.

Zselénszky Róbert gróf: Nem, nem, én közérdeket képviselek.

Szterényi József államtitkár: Engedelmet kérek, én ezt nem vonom kétségbe, csak konstatom, hogy a gróf ur, mint annak a társaságnak igazgatósági tagja.

Zselénszky Róbert gróf: Nem mint olyan, csak közérdekből, amit inkább rossz néven vesznek tőlem.

Szterényi József államtitkár: A nagy-kikinda--aradi vasut kérdése visszanyulik 1904-be, amikor őnmagméltsága előmunkálati engedélyese volt egy hasonló vállalkozásnak. 1905-ben a gróf ur előmunkálati engedélyét átadta az arad-csanádi vasutnak. Az Acsev. 1906-ban tényleg folyamadott is, bejelentvén a terveket és költségvetést. 1906. május harmincadikán megtartott az engedélyezési tárgyalás is, amely egyetlen pont kivételével teljes eredményre vezetett. Nézeteltérés csak abban volt, hogy az Acsev. minden áron aradi végpontra kívánt bejutni, míg a miniszterium Ujaradot jelölte meg, mint ideiglenes végpontot addig, míg Arad állomását oly mértékben kibővítheti, amint azt a forgalmi viszonyok megkövetelik. Ettől az időponttól kezdve az egész nagykikindai vasut ügye aluszik 1907-ig, amikor az Acsev. vel szoros kapcsolatban levő **Élső Alföldi Vasut** egy keskenyvágányu vasutra kért előmunkálati engedélyt, amit meg is kapott. Az előmunkálati engedélyvel az alföldi vasut nem élt. Lejárt az egy évi terminus és még csak meg sem hosszabbította azt. 1906. tavaszán Kraushaar Károly temesvári bankigazgató folyamadott az előmunkálati engedélyért és meg is kapta azt. Mikor már az engedélyezési tárgyalás napja meg volt állapítva, adott be az Acsev. egy új kérvényt, amelyben ismét előmunkálati engedélyt kér erre a vonalra s most már nem Aradot, hanem Buzsák állomást kívánta végpontul megállapítani. Épen az lett volna kifogásolható, hogy a mikor már engedélyezési tárgyalást tűz ki egy vállalatnak, mely az összes költségeket viseli.

Zselénszky Róbert gróf: Költségek annyi, mint zéró.

Wekerle Sándor miniszterelnök: Hát a bejárás?

Szterényi József államtitkár: Az összes tervek, az összes költségvetés, ez csak pénzbe kerül! A nagyméltóságú gróf ur azt állítja, hogy az Acsev. akkor, amikor előmunkálati engedélyt kért, azt az összeget is megjelölte, amelyért a vasutat megépíti. Konstataálni kívánom, hogy az az összeg, amelyért az Acsev. hajlandó volt kilométerenként megépíteni a vasutat, egy magánlevélben jutott a miniszterium tudomására és pedig ez év január tizenötödikén. Már most nagyon természetes, hogy ki lévén tűzve a másik ügynek engedélyezési tárgyalása, a miniszterium kénytelen volt elutasítani az Acsevet. Fentartom azt, hogy végzetes hiba volt kiadni 1904-ben az előmunkálati engedélyt és még nagyobb hiba volt ma, amikor az államvasuti rendszert fokoztuk, azóta egy új területre egy magánvasutnak vállalkozást engedni. Az Acsev. egy egészen új, eddig az ő forgalmi szférájába nem tartozó területbe kíván belépni. Vagy államvasuti rendszert követ ez az ország és akkor nem szabad keresztülmenni azon a természetes határon, vagy eltérünk az államvasuti rendszertől és akkor a nagyméltóságú gróf urnak tökéletesen igaza van. De ma már más rendszert nem is követünk. Azt a tételt állítom fel, hogy ha a kormánynak elég anyagi ereje volna, megváltani kellene azon vasutakat, amelyek ma az államvasuti rendszerrel nagy kiterjedésüknél fogva össze nem függnék.

Zselénszky Róbert gróf: A maga vasutját sem tudja ellátni.

Szterényi József államtitkár: Az Acsev. iránt a legnagyobb elismeréssel kell viseltetnünk, mert hiszen ennek a vasutnak igen nagy érdemei vannak. Ez a vasut volt a legolcsóbb vasut régebben az egész ország területén. Sajnos, ma már messze eltér attól az olcsóságtól és ma már a legdrágább vasutak között foglal helyet. 1903-ban az Acsev. üzleti hányada 58 százalékra rugott, vagyis így viszonylottak a bevételek a kiadásokhoz. 1906-ban felülmulta az államvasutak üzleti hányadát és 66.3 százalékra ment. Ez azt bizonyítja, hogy azon állapotok, mint kezelési könnyebbségek már régen nem léteznek. Méltóztassék az Acsev. beruházási számláját szigorú kritika alá venni és itt nem tagadom, hogy mulasztás terheli a miniszteriumot is, még pedig súlyos mulasztás. Elérkezett az utolsó óra, nemcsak az államvasutakra nézve, ahol a pénzügyi gazdálkodás reformjával komolyan kell foglalkoznunk, hanem az Acsevnél is, mert elérte azt a pontot, a melynél tovább nem lesz képes részvényeseinek azt a kamatoztatást biztosítani, amelyet az utóbbi időnkig nagynehezen biztosított.

Zselénszky Róbert gróf: Motorüzem!

Szterényi József államtitkár: Nincs meg többé az a rózsás állapot, amely abban az időben volt, amelyet a nagyméltóságú gróf ur példaként állított fel. Le fogom vonni a konzekvenciákat az árakra nézve. Míg akkor egy kilométerre 52,799 korona esett, ma már 83,615 korona esik, tehát sokkal nagyobb összeg. Midőn tudomásunkra jutott az az ár, amelyet a nagyméltóságú gróf ur is említett, rögtön műszakilag megvizsgáltattuk azt. Kitűnt ekkor, hogy azon az áron, amelyet az Acsev. kínál, csupán a kisajátítást eszközölheti és az alapépítményeket tudja talán megépíteni.

Zselénszky Róbert gróf: Ez nem tartozik ehhez a kérdéshez.

Szterényi József államtitkár: Ha összehasonlítást teszünk az 1905. és 1907. években engedélyezett vasutaknál, azt látjuk, hogy a többé-kevésbé hasonló viszonyok között levő vasutak legolcsóbbja 71,551 korona, a többi pedig 80—85,000 korona közt váltakozik. Az Acsev. engedélyi okirata szerint a minimális összeg a főkehat és fél százalékán alapszik. A helyi-érdeku vasuttvörvény szerint öt százalék a minimális beváltási ár, vagyis már magából ebből másfél százalékos differencia mutatkozik az állam hátrányára. Mivel pedig meggyőződésünk az, hogy ezt a vasutat államilag kellett volna megépíteni, mert mélyebben belenyul az államvasuti szférába, miután másrészt ezen vasut kiépítése közel tizenhat éve hever parla-

gon, miután azon vidéknek becsületes, hazafias lakossága ezt a vasutat joggal sürgette, ennél fogva a miniszter nem tehetett mást, mint a vasutat úgy-ahogy megépíteni és az Acsev.-et a maga utólag, elkésve érkezett előmunkálati engedélye iránti kérelmével elutasítani.

Zselénszky Róbert gróf: Ha valóban olyan eminens államérdek, hogy az állam bírja ezt az arad—nagykikindai vonalat, akkor tessék ezt a kormánynak kiépíteni, de ne tessék Pallós-cégeknek megengedni, hogy az egész vidéket indirekte tönkretegyék azért, hogy utólagosan az állam olcsón jussön vonathoz. Ez olyan eljárás, amely nem méltó az államhoz.

A főrendiház a jelentést tudomásul vette s a jegyzőkönyv hitelesítése után az ülés véget ért.

Képkiallitások Aradon.

A Képzőművészeti Társulat ülése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 22.

Az aradi képző- és iparművészeti egyesület választmánya ma délután öt órakor a városháza kistermében ülést tartott **Csánk Lajos** elnökletével. A választmányi tagok közül jelen voltak: **Lukácsy Lajos, Tóttósy Géza dr., Stauber József, Steiner József, Kovács Vince, Barsy Aurél, Réthy Ödön, Balla Frigyes, Pataky László, Ufferbach Jenő, Weiss Hugó.**

Az ülés napirendjének első pontja volt az új titkár megválasztása. Az eddigi titkár, **Kassab Géza** bejelentette, hogy sokoldalú elfoglaltsága miatt nem tud úgy megfelelni kötelezettségeinek, mint azt szeretné s azért a társulatnál viselt titkári állásáról lemond. A választmány sajnálattal vette tudomásul a titkár lemondását s azért a fáradhatlan buzgalomért, melyet úgy az egyesület alapításakor, mint az ügyvezetésnél kifejtett, neki köszönetet szavazott s indítványozni fogja, hogy választassák be a választmányba.

Helyébe **Réthy Ödön** fa- és fémpári iskolai tanárt választották meg titkárnak.

Ezen a választmány az 1908. év programját állapította meg. A választmányhoz az **Eggenberger-téle** műkereskedés ajánlatot nyújtott be, a melyben azt ajánlja, hogy hajlandó a tulajdonában levő műrémekből kiállítást rendezni Aradon. A választmány érintkezésbe fog lépni a céggel s a kiállítás útján a legrövidebb idő alatt megismerteti a közönséget a cég tulajdonában levő klasszikusokkal.

Aradon a magángyűjtők tulajdonában rendkívül szép és értékes gyűjtemények vannak. Körülbelül háromszáz-háromszázötven festmény ékesíti magánlakások falait, melyek mind műalkotások s amelyeket a társulat más nagy városok mintájára szintén a művészi nevelés és izlésfejlesztés munkájához fel fog használni. **Steiner József** műépitész indítványára ugyanis elhatározta, hogy a magántulajdonban levő műalkotásokból husvétkor sorozatos kiállítást fog rendezni, melyet a tagok díjmentesen tekinthetnek meg.

A taggyűjtés intenzívebbé tétele céljából festmények, szobrok és iparművészeti cikkek kisorsolását is programba vette a választmány és erre a célra nagyobb összeget vett fel már az ez évi költségvetésbe. A sorsolást március hónapban fogják megtartani.

Az aradi művészeti egyesület beleolvad az új egyesületbe. A feloszlást kimondó közgyűlés összehívására felkérték **Kovács Vincét**, a művészeti társulat titkárát és **Tóttósy Géza dr.-t**.

akik egyszer mind kérni fogják, hogy a feloszló egyesület vagyonát adja át a képző egyesületnek.

Arad város külső díszítése körül már tavaly is dicséretes munkát végzett az egyesület a céltudatos munkásságával el fogja érni azt, hogy Arad rövid időn belül a virágok városa lesz. A tavalyi erkély- és ablakdíszítési versenyen Kell Lipót dr. és Prohászka László dr. nyerték az első, illetve a második egyesületi díjat legszebb virágdíszítésű ablakjaikkal. A díjat visszaadták az egyesületnek s ez az idén ismét kitűni a május—szeptemberi időszak virágdíszelre.

Aradon a művészeti kiállítások legfontosabb kelleke, az alkalmas műcsarnok, a kiállítási helyiség hiányzik. A színház első emeletén levő buffet-terem, melynek óriási ablakai kellő világosságot bocsátanak a terembe, évek óta használatlanul áll. A választmány egy bizottságot küldött ki annak megállapítására, vajjon alkalmas lenne-e a terem kiállítások rendezésére.

Végül a választmány Weiss Hugónak elismerését fejezte ki a művészet terén elért sikereiről, buzgalmaért.

A választmányba pótképpel beválasztották Prohászka László doktorét és Keller Lajost.

Der Pléd des Herrn Barabász.

A B. H. mai számába Nagy Emil országgyűlési képviselő tárcát írt a delegátusok pólai elméneiről, amelynek egyik mulatságos epizódja Barabás Béla pléje körül játszódott le. Barabásról és az elveszett, de később megtalált plédéről, amely már már konfliktust okozott, az alábbiakat írja Nagy Emil:

..... Kevés olyan szép asszonyt láttam még együtt, mint a Reinlein báróné estéjén, meg a tengerész-kaszinóban. S még az jellemzi ezeket a szép asszonyokat, hogy valamennyien páratlanul jó boszton-táncosnók.

Az est alatt Barabás Bélát, mint a delegáció elnökét, valóságos hódolattal vették körül a tisztek, s kuruc alakja az aranypaszomántok között délcegen feketélt.

Majd maga köré gyűjtötte a fiatal magyar tiszteket, az asztalnál a szépséges Horthy Miklósné prezeidált s úgy mulattunk együtt, megállapítván, hogy ehhez már mégis csak mi értünk legjobban.

Hogy milyen nagy tekintély vette itt körül Barabást, élénken mutatja egy kis epizód. Mikor este hazaértünk a torpedórombolókkal tett felséges kirándulásból, Barabás a hajón felejtette a plédjét s a hiányt már csak a csónakban vette észre. Rögtönzött német mondattal ijedten szólt a mellette ülő admirálisához:

— „Wo ist mein Pléd?“

Lón erre mozgolódás a csónakban, de a Pléd nem került elő. A parancsnok visszafordította a csónakot, s harsány hangon kiáltott föl a hajóra.

— „Wo ist der Pléd des Herrn Prezidenten Barabász?“

Megindult erre a matrósereg az ágyucsovek minden irányában s lón futkosás, keresés, lármázás, torpedónaszádok, cirkálóok százszorosán visszhangozták a rejtélyes igéket:

— „Wo ist der Pléd des Herrn Prezidenten Barabász?“

S már már komoly veszedelem fenyegette a hadi kikötő békéjét, a mikor végre egyik tiszt egy karfán megtalálta a szökevényt, s karját előre tartva, mint elhódított zászlót lobogtatta a takarék szürkületben, harsány hangon kiáltván:

— „Hier ist der Pléd des Herrn Barabász.“

A torpedónaszádok elcsöndesültek, a hadi hajók ágyui nyugodtan tekintettek alá, kigyultak a kikötő-

ben az örömlámpások s mindenki elégedetten morgogta:

— „Man hat gefunden der Pléd des Herrn Barabász.“

HIREK.

A bűnös Arad.

— A rabsegélyző egyesület kérelme. —

Arad, január 22.

A bűnnek három fő forrása van: a nyomor, a tudatlanság és az erkölcsi erők hiánya.

Ez a három forrás állandóan buzogtatja fertőző párát a fogházakból, börtönökből kiszabadult bűnhődött ember felé.

Gondoljuk meg, hogy hányan vannak az elítélt bűnösök között, akik a bűn, az erkölcstelenség tanyáján születtek; hányan vannak, akiknek lelkébe soha egyetlen egy nemes emberi indulatnak sugara be nem vetődött, akik üres fejjel, üres szívvel kóborolnak a világban és a velük született vad indulatokat s ezekből fejlődő szenvedélyeket soha egyetlen egy résztvevő emberbaráti tett le nem csillapította.

Gondoljuk meg, hogy vannak, akik az életnek csak keserűségeit ismerik, akiket születésük percétől fogva a szerencsétlen viszonyok száz és száz ága boga fen körül és akikre ránehezedik egész súlyával a gondnak, a nélkülözésnek nehéz keresztje, melynek terhe alatt összerokadnak és börtönbe kerülnek.

Gondoljuk meg, hogy hányan vannak ilyenek a börtön lakói között, akik nem javíthatatlan bűnösök, akiket fel lehet emelni a posványból s vissza lehet vezetni a társadalom munkaasztalához, akik a magabizalom és a töredelem kegyelemforrásánál megtisztulhatnak.

Hányan vannak, akik helyett sokszor magát a társadalmat és annak intézményeit kellene a vádlottak padjaira ülteni és ítélettel sújtani.

És mikor ezek a börtönből, fegyházból szabadulnak, akkor egy újabb, a törvényesen kimértnél is súlyosabb s érzékenyebb büntetést kell elszenvedniük: az emberek megvetését, megdönthetetlen előítéletét, bizalmatlanságát és közönyét. Mintha a törvény keze a társadalom kebeléről végleg leszakította volna a börtön lakóját s mintha ezt örökre kiközösítette volna az emberi társas együttlét törvényes rendjéből. Teljesen magára, a maga tehetetlen nyomorúságára van hagyatva, mikor a büntetés kiöltése után embertársai közé visszatér.

Zárt ajtók fogadják, kitér előle a bizalom, elfordítja arcát tőle az irgalom és munkára edzett tetterejét téllenségre kárhoztatja a könyörtelen előítélet.

Mint a lovag mögött ülő sötét gond, úgy kíséri a bűnnek három forrása további utjaikon a társadalom s szerencsétlenüljelt.

E hármast forrást kell betömnünk, hogy a börtön lakójából új embert formáljunk.

E feladatot vállalta magára a rabsegélyezés, mely nem tulbajtott filantrópia, hanem nagylelkű emberbarátok mentőegyesülete. A társadalmat mentik meg akkor, mikor a börtön lakóit közhasznú oktatásban részesítik s a kiszabadulásuk után munkát szerezve nekik, pénz és utsegélyben részesítve, kibécslik és becsületos életre előkészítik.

— Az aradi rabsegélyző egyesület is ezt a célt szolgálja.

Azért a városhoz fordul, hogy mint törvényhatóság az egyesületet vagy egyszer és mindenkorra teendő jelentősebb alapítvánnyal, vagy állandó hozzájárulással támogassa.

Aradvárosa bizonyára teljesíti az egyesület kérelmét.

Ezt annál is inkább teheti, mert az egyesület azáltal, hogy a szabaduló fegyvereknek és raboknak munkát szerez s ezeknek a megélhetés feltételeit előteremti, leveszi a városok és községek válláról az illetőségük alá tartozó munka és kereset nélküli rabviselt egyének eltartásának törvényes terheit.

A rabsegélyző-egyesület kérvényét az egyesület elnöke, Szokolczai Lajos kir. ügyész fogja Varjassy Lajos polgármesternek átnyújtani.

— A tábla döntése a vízművek ügyében.

Mint Nagyváradról jelentik, a királyi tábla mai felelőviteli tanácsülésén helyben hagyta az aradi törvényszéknek a vízművek zárlat alá helyezését elrendelő végzését. A másodfoku határozat jogerős és így a vízmű-részvénytársaság nem élhet jogorvoslattal. A határozat értelmében a vízművek a per eldőlteig zárlat alatt maradnak.

— Horvát diákok a bán ellen. Zágrábból jelentik: Tegnap este az egyetemi ifjuság gyűlést tartott, amelyen Rauch Pál báró bán azon beszéde ellen tiltakoztak, amelyet az akadémián tanács fogadásakor tartott és amelyben a diákoknak zágrábi bevonulása alkalmával tanusított tüntetése ellen szólt. A gyűlést este nyolc órakor a horvát akadémiái segítő-egyesület elnöke nyitotta meg. Utána a Starcsevics-pártiak nevében egy ügyvédjelölt szövege fel és a tiltakozó irat megszerkesztésénél azt kívánta, hogy abban a zágrábi egyetem horvát jelleghangsúlyoztassék. A Starcsevics-pártiak végül hajlandók voltak azt is koncedálni, hogy a szerbek mint a horvát egyetem szerb ifjusága szintén aláírassák a tiltakozást. Es ügyben azonban nem jött létre megegyezés, mire a Starcsevics pártiak testületileg elhagyták a gyűlést. A haladóparti diákok nevében egy jogász szólalt fel, aki a horvátok és szerbek egyetértésének szükségességét hangoztatta. A szerbek nevében egy szerkesztő beszélt, aki a szerbek álláspontját körvonalozta és kijelentette, hogy a szerbek hajlandók a horvátokkal karöltve működni, de követeléseik teljesítéséhez és a horvátokkal való egyenjogusításukhoz ragaszkodnak. Több szónok felszólalása után a gyűlés 11 órakor véget ért. A diákok az egyetem elé vonultak és a horvát és szerb himnuszot énekeltek. A nagyszámban kivonult rendőrségnek nem volt oka a beavatkozásra.

— A horvátországi választások. Zágrábból jelentik: A horvát jogpárti Hrvatska a tartománygyűlési választások jelöltjeinek névkorát közli. 30 kerület jelöltjeit már megnevezték, 10 további kerület jelöltjeit később fogják megnevezni. Ugyanazon lap másik helyén a pártonkívül álló horvát szerb koalíciós jelölteket sorolja fel. Ezek közül Kulmer Mirosláv gróf Zágrábban, Nikolics Vladimir dr. Ogulinban, Badaž Sander dr. Ujgradskában, Roics Milián Belovárt, Babics Glajsky Ljuba Petrinjában, Rojacsics József báró Justárban, Vrbanics Ferenc dr. Varasdon, Mazzura Sime dr. Sluniban és Supilo Ferenc Delnicében lép fel.

— Tüntetés a budapesti egyetemen. Fővárosi tudósítónk táviratozza: A budapesti egyetem ma zajos tüntetés színhelye volt. Az egyetemen most folynak a leckekönyv aláíratások. Concha Győző tanárnál ma délelőtt számos diák jelentkezett. A tanár sorra vizsgálta a leckekönyveket és az egyiknél a fényképről észrevette, hogy az nem képezi átnyújtójának tulajdonát. A tanár erre elkobozta az illető egyetemi hallgatótól a leckekönyvet. Ebből támadt a botrány. A diák egy alkalmas pillanatban visszavette az elkobozott leckekönyvet és elszökött. De Concha tanár észrevette a leckekönyv eltűnését és a diák után küldte Mándoky Lajos dr. tanárjelöltet, aki az egyetem terén el is csípte a diákot és egy rendőr segítségével bevitte az aulába. Az ott összesereglett diákok a rendőr megjelenésére nagy zajban törtek ki, majd pedig kiszabadították bajba került társukat és a rendőrt, aki joggalansul lépett az egyetem falai közé, eltávolították az aulából. A diákság haragja ezután Mándoky felé fordult, aki időközben bemenekült a dékáni hivatalba, ahol bezárta maga után az ajtót. A diákok dőngetni kezdték az ajtót és kijelentették, hogy addig nem távoznak, amíg a rendőr betolakodásáért és Mándoky eljárásáért elégtételt nem kapnak. Időközben megjelent a diákok között Kmety Károly egyetemi tanár, aki azt ajánlotta az ifjaknak, hogy forduljanak Csarada Jánoshoz, a jogi kar dékánjához, aki bizonyára elégtételt fog szolgáltatni. A diákok erre a dékánnak mentek, ahol előadták sérelmüket. Csarada János nyomban kijelentette, hogy a rendőr ellen ő maga fogja megtenni a fejelentést, Mándoky Lajos dr. eljárása fölött pedig rosszalását fejezte ki. Időközben előkerült Mándoky is, aki bocsánatot kért az ifjúságtól, mire a tüntetés véget ért.

— Váltójogi előadások a kereskedők és kereskedelmi alkalmazottaknak. Az Aradi Kereskedők Köre, mint az előző években, az idén is alkalmat akar nyújtani az aradi kereskedőknek és kereskedelmi alkalmazottaknak, hogy a kereskedelmi pályán szükséges jogi ismereteket elsajátíthassák. Az előadásokat a kör szaktanfolyamának keretében rendezik, de oly módon, hogy azokon a tanfolyam hallgatóin kívül minden aradi kereskedelmi alkalmazott és kereskedő résztvehet. Az első előadást a váltójogi körből Vajda István dr. aradi ügyvéd tartja szombaton, január 25-én este kilenc órakor az Aradi Kereskedők Köre helyiségében. Ez előadásra, annak közhasznú voltánál fogva az összes érdeklődő kereskedelmi alkalmazottakat és kereskedőket meghívja a kör közmívelődési osztálya.

— A Ganz-gyár égése. Budapesti tudósítónk jelenti: A Ganz-gyár villamtelepén ma este nagy robbanás történt. A telep, amely a Kis-Rókus-utcában van, több laboratóriumból áll. A munkások hat órakor elhagyták a műhelyeket, nyolc órakor az egyik laboratóriumban csak négy munkás dolgozott, akik a tilalom ellenére dohányoztak. Valószínűleg egy eldobott gyufától, egy, a laboratóriumban levő, lakkal telt hordó hatalmas robbanás közepette meggyulladt. Csakhamar a helyiségben levő három hordó is tüzet fogott. A robbanás oly erős volt, hogy a gyár összes ablakai betörttek. A laboratóriumokat egymástól elválasztó fal leomlott és egy munkást maga alá temetett, aki nyomban meghalt. Egyik munkásnak sikerült a lángtengerből séretlenül megmenekülnie, a másik két ember azonban súlyosan megsebesült. Az egész gyártelep kigyulladt és a nagy számban kivonult tűzoltóságnak csak másfél órai nehéz küzdelem után sikerült a tüzet lokalizálni. A kár jelentékeny, mert a berendezés nagyrésze odaégett.

— Ladiszlav gyásza. A festék alatt gyakran halálos sápadtság rejlik, a jókedv néha kínos fájdalmakat takar el. Egy híres angol komikusról Brownról jegyezték fel, hogy magánéletében a legszomorubb emberek egyike volt. Egyszer elment egy idegorvoshoz.

— Orvos ur adjon tanácsot, mivel ölhetném meg a bánatomat.

— Nézze meg Brown', a híres komikust.

— Nem lehet — válaszolt a melancholikus ember — Brown én magam vagyok.

Az ilyen tragédiák sokszor megismétlődnek. A közönség, amely kényelmesen ül szőlőiben és halálra fárasztja kacagó izmait, néha nem is sejtí, hogy a jókedvet varázsoló előadó milyen keserű érzésekkel küzd meg bensejében. Apró, de néha nagy fájdalmak, a közönség pedig kacag, tombol jókedvében.

Ma este szépen gördült a Bob herceg előadása. Fényes volt Komlóssy Emma, jól és vigyan játszottak a többi szereplők is, közöttük Ladiszlav József, a színház széphangu baritonistája. Lord Lancaster gárdakapitány szerepét adta, a szerepnek megfelelő komikummal. És megcsendült érces baritonhangja is, amelyben, mint mindig, úgy ma is gyönyörködött a közönség. Ladiszlav ép úgy énekelt, ép úgy játszott, mint máskor, a zsebében egy távirattal, amelyben — *atyja haldláról értesítették*. Végigjátszotta szerepét, hiszen a közönség zugolódott volna, ha elmarad az előadás. Végigjátszotta, azután letörölte a kacér festéket, fekete ruhát öltött és a hajnali vonattal elutazott szülőjének holttestéhez. Néhány nap múlva újból viszontlátjuk a színpadon, mintha mi sem történt volna. Színész sors...

— Egy magyar iparművész sikere. Budapestről jelenti: Mexikóban most építenek hatvan millió korona költséggel egy új operaházat, amelyet amerikai mérnökök terveztek. A vasváz már a múlt évben elkészült, a külső és belső berendezést pedig egy magyar iparművész, Maróti Rintel Géza készíti el. A mexikói kormány megbízottjának a milánói világkiállításán tünt fel Maróti Rintel művészete és noha sokan pályáztak, a világ minden részéből, a munkálatokat a magyar iparművészre bízták, aki anyag beszerzése iránt magyar vállalkozókkal lépett érintkezésbe és így a mexikói operaház külső és belső berendezése nemcsak magyar művész tervei alapján, hanem teljesen magyar anyagból fog készülni. A munkálatok elvégzésére Maróti Rintel Géza már el is utazott Mexikóba.

— A gyémántcsináló ügye. Párisból jelenti: A vizsgálóbíró tegnap hallgatta ki a gyémántgyártás ügyében Lemoine-t. Wernher Gyula átadta a bírónak okiratait és terveit, amelyek Lemoine kísérleteire vonatkoznak. Lemoine kérvényt adott be, amelyben ideiglenes szabadonbocsátását kéri. Wernher kijelentette, hogy ez ügyben jogtanácsosával kíván tárgyalni. Hír szerint sem Wernher, sem a bíróság nem hajlandó Lemoine kivánságának eleget tenni.

— Széchenyi László gróf afférja. Newyorkból táviratozzák: Ma lett volna Széchenyi László grófnak, Vanderbilt Gladis völegényének Reilly fotografussal szemben támadt ügyének tárgyalása, de a tárgyalás elmaradt, miután Reilly — valószínűleg busás kártérítés fejében — visszavonta a panaszt. A bíró a panasz visszavonásának tudomásul vétele után kedélyesen gratulált Széchenyi grófnak, eljegyzéséhez.

— Változás az Acsev. menetrendjében. Az Aradi és csanádi egyesült vasutak igazgatósága közölni teszi, hogy az Acsev. 41. számú Arad és Szeged között közlekedő vegyesvonatát 1908. február 1-től Csátelepen délelőtt 7 óra

11 perckor fel, avagy leszálló utas jelentkezése esetén, feltételesen megfoglalják állítani.

— Előjáróság választások. Az aradmegyei Galsa és Muszka községekben tegnap választották meg az új előjáróságot. Galsán bíróné Mőre György volt községi adószedő, adószedővé három pályázó közül Argyelán Jánost, esküdtekké Bulboka Mihályt és Páth Tódort, közgyámmá Dirke Simont választották meg. A választást Faragó István járási főszolgabíró vezette. Muszka községben a bírói állás betöltése körül erős harc volt. Krizsán György volt községi bírósági bíró és Kibb Száva állottak egymással szemben s a választás az utóbbi győzelmével végződött. Adószedővé Dirke Györgyöt, esküdtekké Sztojka Lázárt és Kriszta Györgyöt választották meg. A választáson Novák Kornél szolgabíró elnökölt. Mindkét választás a legnagyobb rendben folyt le. — Ugyancsak ma ejtették meg Nagyhalom községben az előjáróság választást. Községi bírósági bíró Ondr János, törvénybíró Rainop János, pénztárnok Irimil Miklós, esküdte Kostina Péter lett. A választást Lovik Gyula főszolgabíró vezette.

— Borzalmas öngyilkosság. Fiuméből jelenti: Mayer Jenő fiatal postatiszt az éjjel ágját petróleummal leöntötte, azután felgyújtotta, majd az ágyra dobta magát és kélszer főbe lölte magát. A házbeliek a lövés zajára borohtak az öngyilkos szobájába. A segítségül hívott mentők a kórházba szállították Mayert, aki azonban reggelre meghalt. A pontos, szorgalmas és rendezett anyagi viszonyok közt élő fiatal ember öngyilkosságának oka ismeretlen.

— A csernoval eset epilógusa. Liptószentmiklósról jelenti: A csernoval eset miatt a belügyminiszter Andaházy Pál főszolgabíró ellen fegyelmi eljárást indított.

— Az aradi Kossuth-szobor céljaira 1907. december 16-ától a mai napig a következő adományok folytak be: „Jókedv” asztaltársaság 15 k. 32 f., Máj Soma 1 k., Schwarcz Zsiga és Szendrey Mihály jegymegváltás 12 k., Regényi Kálmán 1 k., Spielmann Dezső 60 f., Pöhm János 2 k., Nemes és Schwarcz plquéjáték 84 f., Ügyvédi kamara 100 k., Tóth Julia 10 k., Erdősy John amerikai gyűjtő ivén: Erdősy J.-né, Gabos A., Ujlaki M., Bereczky L., E. A. Rogers, J. H. Spielmann, E. Penk, G. Metzler, Cash, A. Pintér 1—1. Paákh A., Mrs. Paákh A., Karsay K., Berkovits S., Reingruber P., Rieder Gy., Cleve Gy., A. Zsilkovsky, Divina Gy., Divina P., Bingham J. H., J. Kamp 50—50 cent, N. N. Berkes, Kruzsiya B., Zeng J., Bieber K., Jeck F., Lőkőssy Gy., Krizsán T., A. Scholz, Mittelmann E., J. Nagy, J. Murhl, Papolczay B., Kreiter I., Alló B., Tomesch, A. R., S. Silbermen, Golay S., J. Stern, R. Hönig, E. Gruber, Stompf J., Löwenthal M., E. Mayer, G. Arkadie, Gyukin J., Mordavsky A., Glatz S., S. Bellak, Szabó J., Szabó M., 25—25 cent, Zvonek 20 cent, Horváth L., Alló Gy., N. Szabó, Szentpétery M., Lénárt J. 10—10 cent, összesen 115 k. 19 f., Milig Mátyás 20 k., dr. Dóáné Hartmann Hajnalka 10 k., Kőlcsey-egylet 100 k., Lápeti tekepálya-társaság 5 k. 50 f., egy félévi kamat 1352 k. 94 f., 39. sz. persely 2 k. 70 f.

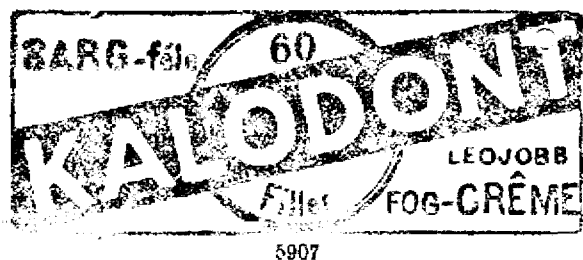
— Zene a jégpályán. Az aradi korcsolyázó egyesület városi jégpályáján holnap, csütörtökön délután öt órakor este hét óráig a 33 ik gyalogozó zenekara hangversenyez. Belépődíj nem tagoknak és nézőknek hatvan fillér.

— Tenyészbika és üszvővásár Aradon. Az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület folyó évi február hó 27-én Aradon, az állattenyésztési kerületi felügyelőséggel karöltve, egy tenyészbika- és üszvővásárt rendez, amelyen a felhajtott tenyészállatok valószínűleg díjazva is lesznek.

— Rum compositio 1 literhez 20 kr. Likőr aroma 1 literhez 30 kr. Vojtek és Weiszál. 191

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

P. Sz. (Budapest.) A cikk tendenciája sokkal inkább szocialista izű, semhogy a mi álláspontunknak megfelelő lenne. Ezért nem közöltük. Egyébként azonban örömmel látjuk munkatársaink sorában.

IDEGENEK ARADON.

— Január 22. —

Fehér Kereszt-szálloda. Pásztly Kálmán huszár ezredes Szeged. — Vodiáner Rudolf cs. és kir. főkonzul Bukarest. — Deutsch Mihály dr. magánzó Budapest. — Grósz József fakereskedő M. Bánhegyes. — Robitzek Samu kereskedő Szarvas. — Braun Géza hivatalnok Szarvas. — Mezei Odön igazgató Budapest. — Mandlbaum József sütőmester Szarvas. — Székér László igazgató Iglo. — Hegedüs Béla mérnök és neje Petrozsény. — Krajsevics Ferenc cégvezető Zenta. — Szántó Albert főerdész Anina. — Schimanofsky Ede ellenőr Zám. — Halle Gusztáv számtartó és családja Debrecen. — Pläter Nándor tisztviselő Karánsebes. — Baumfeld Ottó vállalkozó Nagyszombat. — Kurczor Herman kereskedő Déva. — Kun Rezső tisztviselő és neje Eperjes. — Gaál Kálmán magánzó Eger. — Szilágyi Ármin bérlő Nagyvárád. — Volf Ferenc hivatalnok B.-Csaba. — Bárdos Endre tisztviselő és neje Lugos. — Nagy Mihály igazgató és családja Tusnád. — Takács István mérnök és neje Fogaras. — Faludi Károly nagybérlő Szeged. — Kuliner Manó fakereskedő Temesvár. — Papp Józsefné és családja Nagycsény. — Lissauer Leó igazgató Klagenfurt. — Kern Rudolf borkereskedő Szombathely. — Lövy Miksa utazó Budapest. — Suszterman Viktor utazó Budapest. — Miklós Elek utazó Budapest. — Lusztig Sámuel utazó Budapest. — Láng Izidor utazó Budapest. — Frankl Ede utazó Budapest. — Vas Hugó utazó Debrecen. — Fuhrman Miksa utazó Bécs. — Kreitzl Miksa utazó Bécs. — Stern Emil utazó Bécs. — Stern Henrik utazó Bécs. — Herzfeld Sándor utazó Bécs. — Láng Ignác utazó Bécs.

Központi-szálloda. Horváth Zoltán Munkács. — Ménessy Géza birtokos Eger. — Berényi Ferenc birtokos Losonc. — Herzl Bernát igazgató Budapest. — Nagy Izidó főmérnök Budapest. — Putics Sándor jegyző Nagyhalmagy. — Erber Simon képviselő Budapest. — Haliczky Árpád urad. intéző Feurtritz. — Rédei Eszti Budapest. — Melchner Géza mechanikus Győr. — Rechnitz Béla háztulajdonos Szabadka. — Baron Zsiga felügyelő Bonyhád. — Braun Zoltán Bonyhád. — Kaufman Herman gyáros Becskerek. — Winter Rezső utazó Corneuburg. — Hofmann Emil utazó Bécs. — Winarsky Gusztáv utazó Bécs. — Klein Oszkár utazó Budapest. — Stern C. S. utazó Budapest. — Fischer Emil utazó Budapest. — Korán Vince utazó Budapest. — Gruber S. Bernát utazó Budapest. — Wenezsny Sándor utazó Budapest. — Péter Albert utazó Budapest. — Jabloner Sándor utazó Budapest. — Elek Miklós utazó Budapest. — Diamant Aladár utazó Budapest. — Miklós József utazó Temesvár. — Oppenheim József utazó Budapest. — Deutsch Odön utazó Budapest. — Reich Ignác utazó Budapest. — Pick Emil utazó Budapest. — Stern Ede utazó Budapest. — Szabados Jenő utazó Budapest. — Schwarz Fülöp utazó Budapest. — Feninger Gyula utazó Budapest. — Hofman Emil utazó Budapest. — Groszman Ede utazó Budapest. — Blau Herman utazó Budapest. — Fleischer Simon utazó Budapest. — Hecht Jakab utazó Budapest. — Merkel Jenő utazó Budapest. — Fisch Mór utazó Budapest. — Löw Bernát utazó B. pest.

Vass-szálloda. Weisz János utazó Budapest. — Vodiáner A. kereskedő Budapest. — Hantay László birtokos Kocsárd. — Skultéti Ede hivatalnok Bányász. — Szűts Pál gazda Kistelek. — Vetro Adám gazda Kistelek. — Kovács Pál gazda Kistelek. — Szepesi Lajos tisztviselő Zám. — Somogyi Béla könyvelő Földvár. — Geiszt Jenő utazó Szeged. — Horváth Béla utazó Budapest. — Lahner P. utazó Bécs. —

Vérszegénység

ellen gyorsan ható szer a SCOTT-féle Emulsió és az ezen betegségből származó kedélytelenséget, csüggedést és gyengeséget is elhárítja. Az a jó hírnév, melyet a SCOTT-féle Emulsió kivívott magának, különösen vérszegénység eseteiben, azon alapszik, hogy annak elkészítéséhez azokat a legfinomabb szereket használják, melyek pénzért egyáltalán beszerezhetők, s amelyeket sok évi tapasztalat alapján tudtak felismerni, továbbá, hogy ezen alkotórészek a sajátos

SCOTT-féle ELJÁRÁS

által izletes, könnyen emészthető Emulsióvá dolgoztatnak fel. Ennek eredménye ezen készítmény, melynek tápereje felülmúlhatatlan. 5901

Az emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halászt — kérjük figyelembe venni.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 60 fillér.

Kapható minden gyógyszertárban.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS

Budapesti áru- és értéktársaság

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, január 21

Amerika 1/2-el magasabb. Üzlettelen. 5—10 fillérrel olcsóbb.

Az árak 50 kilónként számítva:

	Déli zárlat	5 órai zárlat
Buza áprilisra . . .	12.68—12.69	12.61—12.62
Buza októberre . . .	10.65—10.66	10.61—10.62
Zab áprilisra . . .	8.26—8.27	8.22—8.23
Rozs áprilisra . . .	10.92—10.93	10.80—10.81
Tengeri májusra . . .	7.04—7.05	6.99—7.00

Zárul 6 óráig.

Osztrák hitelrészvény	639 —
Magyar hitelrészvény	769.50

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Január 21. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül súlyban — fillérig; közép páronként 300—400 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül súlyban 118—118 fillérig; fiatal közép páronként 250—320 kilogrammig terjedő súlyban 120—122 fillérig; könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő súlyban 120—124 fillérig.

Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felül súlyban — fillérig; közép páronként 240—260 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig. Sertéslétszám: Január hó 19. napján volt készlet 21,873 darab, január 20. napján elhajtott 36 darab, január 21. napján elszállított 122 darab, január 21. napjára maradt készletben 21,787 darab.

A hízott sertés üzlet irányzata: Változatlan.

Nemzeti Színház.

Csütörtök, 1908. évi január hó 23-án:

B) bérlet.

B) bérlet.

San-Toy.

Kinal operette 3 felvonásban. Írták: Edward Morton, Harry Greenbank és Adrián Rott. Zenéjét szerző: Sidney Jones.

SZEMÉLYEK:

A császár Sir Georg	Szabó L.	San-Toy	Komlóssy E.
Bobbie	Várnay J.	Csu Li, szolgál	Fatudy K.
Poppie	Hunyady J.	Benzou	Eöry Lajos.
Oudley	Zalay Margit	Szing Hi	Kulcsár L.
Jenho	Sz. Rontay B.	Juhop	Ludszlay J.
	Leóvey Leo.	Vun-Lung	Benkőné.

Közdetés este 7 óra fél órákor.

URANIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadságtér mellett.)

Ma csüörtökön, 1908. január hó 23-án

Műsor:

1. A deszka.
2. Az ajándék kés.
3. Erdész élet.
4. Horgázat a jég alatt.
5. A pasa álma.
6. Az énekésnö regénye.
7. Andaluziai tánc.
8. Vaddisznó vadászat.

Előadás kezdete 6, 6 és fél, 8 és fél órákor.

Cukrászda.

Előadás alatt a cs. és kir. 33. gyalogezred zenekara játszik.

NYILTTER.

Steckenpferd-Liliumtej-szappan

Bergmann és Társa Dresden és Teschen a/E., volt és marad a naponkint beérkező elismerő levelek szerinti a leghatásosabb gyógyszerpattanások ellen. A bőrt állandóan finoman, puhán tartja és rózsaszínű teint ad neki. Darabja 80 fillérért kapható a gyógyszertárakban, drogueriákban, illatszkereskedésekben és borbélyüzletekben.

591

Mindenkinek

ingyen

megküldjük, ha azt levelező-lapon kéri, diszes 54×76 cm. nagyságu

falra

lapnaptárunkat

amely hivataloknak és irodáknak nélkülözhetetlen.

TUDOMÁNYOS ZSEBKÖNYVTÁR.

Egyes száma 60 fill.

201-203 szám:

Kapható mindenütt

Most jelent meg

Dr. KOVÁCS GÁBOR

A szocializmus

E munka teljesen kimerítő képet ad a szocializmus mibenlétéről és történeti fejlődéséről. A jelenkor e nagy mozgó kérdésében tájékozva kell lenni minden állampolgárnak. Ez a tájékoztatás e nem nagy terjedelmű, de teljes és közérthetően megírt munkából meríthető legjobban.

Ára 1 kor. 80 fill.

Sirolin

Ennek az étvígyat és a borsót, megemlékezteti a köhögést, a tüdőbetegségeket, a légzőszervi betegségeket.

Tüdőbetegségek, hurutok, szármaköhögés, skrofulozis, influenza

ellen számtalan kúr és orvos által naponta ajánlva.

Mint ahogy értékes utinjásokat is kínálnak, kérjen mindenütt „Roche” eredeti csomagolását.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Sv.)

„Roche”

Kapható orvos rendelése a gyógyszertárakban. — Az Aradi Közlöny 4. — szám.

A nagyérdemű közönség szives tudomására hozom, hogy

888 vendéglőm

és Arnyas, szép és tágas kerthelyisége met, ugyszintén a város legkittünőbb fedett és villanyvilágítással ellátott telepályámat is díszesen renováltattam és azt megnyitottam.

Izletes magyaros polgári konyha. — Tízta saját termésű borek. Első magyar részvény serfőzde udvari sör. Pohár 16 fillér korsó 24 fillér.

A nagyérdemű közönség szives pártfogását kérve

tisztelettel

Répássy Pál

191

Seiler Bertalan

paszományos és gombkötő üzlete

Arad, Weltzer János-u. 13. sz.

Zsinor,

gomb,

bojtok

és rojtok

állandóan raktáron tartalnak.

Gyermek ágyhálók

bármely színben, pontosan, méret szerint készíttetnek. — Minden e szakba vágó munkát a leggyorsabban készít. 578

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek tudomására adni, hogy

épület- és butorasztalos

műhelyemet

Karolina-utca 3. szám alá

áthelyeztem és elvállalok ezen szakmába vágó mindennemű munkákat és pedig hálószobákat, ebédlők, bolti berendezések és irodai berendezéseket a legszebb kivitel és a legjutányosabb árak mellett.

Vidéki megrendelések pontosan és gyorsan eszközöltetnek. 26

Tisztelettel

Mádai Gyula,

épület és butorasztalos.

Megérkeztek a téli divat újdonságok!

Brunner Béla

úri divat és különlegességek üzlete

Arad, Szabadság-tér 20.

(Forray-utca sark, gróf Nádasdy-palota.)

481

Ajánlja dusan felszerelt áruraktárát, hol a legszebb és legdivatosabb **ingek**, gallérok, kézelők, nyakkendők, keztük, zsebkenők, harisnyák, stb. újdonságok kaphatók. Nagy választék hazai és angol divat-kalapotban. Nagy választék fa, vászon és bőr utazóbőröndökben.

Divatújdonság francia és olasz

hatszer különlegességeiben.

Kamerll J. pécsi kezlyűgyár főraktára.

Olcso árak. Pontos kiszolgálás.

Vidéki megrendelések azonnal eszközöltetnek.

POROSZ KÖSZÉN

blombázott zsákokban,
ROSTÁLT BÜKK-FASZÉN
házhozhoz szállítva legolcsóbban kapható

ALTMANN ED E-nél

Wesselényi- és Kiss Ernő-utca sarkán

Telefon 46. 451 Telefon 46.

Anosmin

legjobb szer a lábizzadás teljes megszüntetésére.

Már egyszeri alkalmazása azonnal megszünteti a láb izzadásával járó nem épen kellemes szagot. Huzamosabb használata után pedig teljesen meg is szűnik. A bőrt nem izgatja, nem keményíti, hanem ellenkezőleg puhán tartja. Egy doboz ára 1 kor.

Hölgyek figyelmébe!!

Alabastrom poudre toilette könyv.

1 darab 70 fillér.

Egy-egy lapot szükség esetén a könyvecskéből kiszakítva, azal az arcot, ha a hőség következtében az zsíros fényű lesz, letöröljük. Meglepő és gyors hatása.

Kapható egyedül:

Rozsnyay Máttyás

gyógyszertárában

301

Arad, Szabadság-tér.

Köhögés

Rekedtség

Elnyálkásodás

ellen páratlan jó hatású szer a

TUSINAL CZUKORKA

ára egy nagy doboznak 60 fillér

Idegesség

Vérszegénység

Soványtság

ellen elismert kitünő hatású szer a

Dr. DURÁN-féle száraz

MALÁTA KIVONAT.

E kiváló hatású tápszert különösen hizlító kuránál legjobban bevált. Rendkívül kellemes ízénél fogva a gyermekek is örömmel veszik be. Bevehető az **tejbe**, **kávéba**, **levesbe**, **teaába**, **borba**, stb. ára egy nagy üvegnek **2 korona**.

Egyedüli főraktár.

241

HAJOS ÁRPAD gyógyszerárában

Arad, Andrássy-tér 22., a mágyházal szemben.

Nem kell London. Nem kell Páris.
Nem kell Bécs. Nem kell Budapest.

Aradon is lehet kapni!

A legkényesebb igényeknek is megfelelő mérték után!

CIPŐKET

urak és hölgyek részére

SEELINGER UTÓDA

orthopéd és divat cipészében

ARAD, Szabadság-tér 4. szám.

szűkkel különös figyelmébe ajánlom **orthopéd-gyógycipőmet**, melyek megakadályozzák a lábdeformitást, gyermekknél, ugyszintén felnőtteknél sagsikerű eredményeket értem el, amit számos más keres tanúsít. Készítik a valódi amerikai formájú cipőktől meg nem különböztethető tartós szép cipőket. B. megrendeléseiket kérve teljes tisztelettel!

SEELINGER UTÓDA 525

Brecska Károly

állami cipész tanfolyam szaktanítója.

Bella Stella

legjobb gummi övszer

6 darab 2 korona

Földes Kelemennél,
Aradon.

Mindennemű fogfájást 5 perc alatt szüntetnek az

indiai fogcseppek.

Egy üveg 70 fillér.

— Kapható minden gyógyszerárban. —
Főraktár 271

Földes Kelemennél Aradon.

Könyvkötészetünkben egy ügyes fiu tanulónak

fizetéssel

felvétetik.

Bővebbet a kiadóhivatalban

242 TELEFON 242

Villanycsengő

javitásokat

villanyvilágítási

bevezetéseket szakszerűen eszközöl 261

Kalmár József

Arad, Salacz-utca 2.

Kész cipő mérték szerint.

Egyedüli raktár

Weinberger János
elsőrendű cipőraktár
Arad-T mesvár.

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek tudomására adni, hogy

épület- és műlakatos-

műhelyünket a Wes-

selényi-utca 1. szám alá

áthelyeztük,

ahol elvállalunk mindennemű, e szakmába vágó munkákat. Épület-vasalások, takaréktűzhelyek és sűrítések a legutányosabb árak mellett. — Vidéki megrendelések pontosan eszközöltenek.

Tisztelettel 17

Láng és Mayer.

Telefon 565. sz. Alapított 1889. évben.

Várhol László

uri- és női cipész

Arad, Weitzer János-utca 2. sz.

(Minerita-palota a loányiakolával szemben.)

Van szerencsém a t. helybeli és vidéki közönség figyelmét felhívni 18 év óta fennálló jó hírnévnek örvendő cipész-üzletemre. A bekövetkező téli időnyre beszereztem mindennemű bőrkülönlegességeket.

Az önkéntes uraknak figyelmüket felhívom, hogy lábbelit készítek mindennemű fegyvernemhez a legjobb kivitelben előírás szerint. Az egyenruházati egyletnek több év óta szállítója vagyok.

Visszamaradt cipők előnyös árban kaphatók. Rendelések 24 óra alatt eszközöltenek.

Kiváló tisztelettel

Várhol László.

541

2 fiatal

segéd

rőfös, rövid áru üzletemben, ki a román és magyar nyelvet teljesen bírja, azonnal

felvétetik.

Buder Ferenc

utóda 707

Belényes.

Minden jobb üzletben kapható.

Kérjünk Braun-féle

„Rózsa-crém“ cipőkenőcsöt,

mert az összes forgalomban levő gyártmányok között a

„Rózsa-crém“

conserválja a lábbelit, ellentétben más készítményekkel, melyek a bőrt kiszáritják és törékenynyé teszik. — Eddig is számtalan szakember elismerésével találkozott.

Egyedüli készítője

Braun N. A. Arad.

Ismételadók forduljanak bizalommal hozzám.

Legolcsóbb üzemelő malmok, mezőgazdasági gépek, stb. részére.

Kiszolgálás és javítás kivan zárva.

Költségnélküli vizellátása községek, gyártelepek, gazdaságok, mező lakások, villák, vasúti állomásoknak, stb.

Megőntözése

kertek- és parkoknak.

Lecsapolása

tavak- és téglagyaraknak, stb.

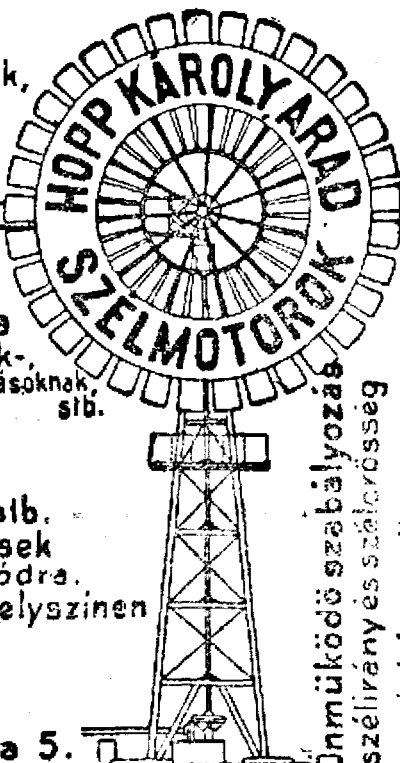
Tervek és költségvetések minden alkalmazási módra.

Tervezetek kívánatra a helyszínen felvételnek.

HOPP KÁROLY

műszaki-irodája,

481 ARAD, Széchenyi-utca 5.

Sok millió előkelő urhölgy használja

a világhírű

Földes-féle

Margit-Cremet,

mely számtalan, ártalmatlan a rögtön szépít.

A Földes-féle MARGIT-CREME gyorsan és biztosan ható ártalmatlan szer szeptőlők, májloítók, bőrrákák, pattanások, kitéések s mindennemű bőrbaj ellen. A világ legelőkelőbb hölgyei használják és elragadtatással beszélnek annak páratlan és csodás hatásáról. Egy tégely elhasználása után erről mindenki meg fog győződni.

Készíti:

Földes Kelemen gyógyszerész Aradon.

Főraktár: 281

Török József gyógyszerésznél Budapesten.

Kapható a világ minden nagyobb gyógyszerésztárában.

Telephon szám 590.

Panker F. Viktor

mű- és építő-lakatos

Arad, Fácán-utca 6. sz.

Készít takaréktűzhelyeket, sűr és folyosó kerítések, épület-asalások, görredőnyök, napellenzők, vas-ágyak, kerít székek, padok, asztalok tömör vasból, valamint mind e szakmába vágó munkák a legolcsóbb árak mellett.

Épület szállítására vasutasok kaphatók.

Vidéki megrendelések pontosan és gyorsan eszközöltenek. 585

Nagy választék sűrkerítés mintákból természetesen nagyságban. — A minták megtekinthetők a műhelytelepen.

Arad legrégebbi kerékpár és varrógép raktára és javító-műhelye.

PFÄFF varrógépek

melyek tartóssága felülmul minden eddig létező gépeket zajtalan könnyű járás, izléses kivitel.

Író angyal védjeggyel kétoldalon

játszható lemezek és

grammophonok. 71

Egyedüli képviselő:

Hammer Vilmos

műszerésznél.

Arad, Szabadság-tér 7.

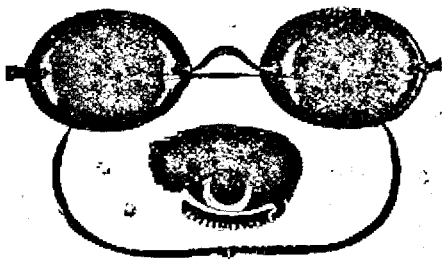
Telefon sz. 96.

Elsőrendű látyszerész üzlet.

DICK SAMU

órák és látyszerész

Arad, Andrásy-tér és Weitzer János-utca sarkán

Elad és javít mindennemű órákat két évi jótállás mellett a legolcsóbb árakon. Raktáron tart mindennemű színházi látcsöveket a legkülönbözőbb kiállításban, legfinomabb lorgaettek, orrcsipek és szemüvegek, arany, ezüst, nickel és tekenőbáka csont keretekben, legjobb üvegekkel.

Nagy raktár sűrűségi fokmérőkben, bor, must és szesz részére, továbbá mindenféle hőmérők, mindennemű kivitelben.

Szemüvegek és orrcsipek orvosi rendelet szerint azonnal készíttetnek.

Névjegyek
Báli meghívók
Esküvői meghívók
Belépti jegyek

nagy választékban és mérsékelt árban kaphatók az

Aradi Nyomda Részvénytársaságnál.

Tisztelettel van szerencsénk a n. é. közönségnek bacsos tudomására hozni, hogy több évi működésünk után Deutsch Testvérek cégtől kiléptünk s a

Szabadság-tér 21. szám alatt levő Lengyel Testvérek női divat üzletét megvettük és azt

Bellák és Deutsch

cég alatt a mai kor igényeinek megfelelően tovább folytatjuk.

A jelenleg **nagy raktáron** levő összes áruinkat

mélyen leszállított árak mellett

657

árusítjuk.

Nagybecsü partfogásért esedeznek

Bellák és Deutsch

38—1908. sz.

Nagy-Kamarás község előljáróitól.

Árverési hirdetmény.

Alulírt községi előljárók közhírré teszik, hogy Nagy-kamarás község határában gyakorlandó vadászati jog, Nagy-kamarás község székházánál 1908. évi január hó 27-én délelőtt 10 órakor tartandó nyilvános árverés útján, 6 egymástán következő évre haszonbérbe fog adatni.

Az árverési feltételek a községi jegyzői irodában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Kelt Nagy-kamaráson, 1908. évi január hó 12-én.

Fikler József,
jegyző.

718

Szabó József,
bíró.

A legjobb minőségű bor és csemege
faju dus gyökérzetű

szőlő-oltvány,

ugyszintén gyökeres

Riparia Portalis és Rupestris Monticola szőlővessző

minden mennyiségben kapható

WINKLER JÓZSEF

szőlővessző és szőlőoltvány termelőnél

Arad, Batthyány-utca 13. szám.

Telefon 410. szám.

511

APRÓ HIRDETÉSEK.

Egy ház eladó kerttel

Virág-utca 6-ik szám. — Értekezni lehet Vadász-kürt-utca 1. szám és Illés-utca 117. szám alatt. 697

2 szobás utcai garzon lakás

irodának is alkalmas, azonnal kiadó. Boros Béni-tér 1. sz. II. 653

Üzlethelyiség

kiadó február 1-től Deák Ferenc-utca 39. szám alatt. Értekezhetni a házban vagy Angele Mátyás üzletében Szabadság-tér 16. sz. 704

Rongált dobozu

levélpapírokat minden elfogadható árban árusítok ki. **Kerpel Izaó** könyv-, zenemű- és papirkereskedése, Arad. 212

Könyvelőnői

vagy ehhez hasonló irodai alkalmazást keresek kitűnő bizonyítványokkal. Szíves felszólítások „Megbízható” címmel a kiadóhivatalba kérek. 669

Angyal-utca 20a. sz.

alat. egy szatócs üzlet lakással együtt kiadó.

Jollette Moderne

a legjobb és legolcsóbb eredeti francia divatlap füzetenként: kor. 20 fillérért kapható **Inusz I. és Fia** könyvkereskedésében Arad, Weitzer János-utca. 201

Irodának

kiadó 1 utcai és egy udvari szoba Andrassy-tér 14., Hermann-udvar I. em. 1. ajtó. 721

Egy jó karban levő 2 lóerős

gázmotor jutányos áron eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Jó karban lévő

kisebb pénzszekrény megvételre kerestetik.

Legideálisabb szer az arc és kéz bőrének ápolására az

„AZOR”

mely a legkényesebb követelményeknek is teljesen megfelel.

Orvosilag ajánlva.

Kapható a gyógyszertárakban és gyógyszerüzletekben.

Főelárúító hely: 31

WOJTEK ÉS WEISZ gyógyszer nagykereskedő aradnál Aradon.

Kapható Hegedűs Gyula üzletében.

Egy üveg ára: 1 korona 20 fillér.

Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdája.

Földszinti
hat szobás lakás
fürdőszobával
és megfelelő mellékhelyiségekkel
első májustól
kiadó
Erzsébet-körút 30. sz.

Városi hirdetések.

1278—1908.

Ujabb felhívás

az adózó közönséghez.

Ismételve felhívjuk mindazokat, kik a III. oszt. kereset, vagyis az üzlet, ipar, vállalat, stb. adójára vonatkozó vallomásukat, a már közzétett határidőben be nem adták, hogy ezt a vallomásukat f. évi január hó 30-ig annyival inkább adják be, mert ellenkező esetben adójuk a törvényben meghatározott súlyos következmények terhe alatt — hivatalból fog megállapítani.

Arad, 1908. évi január hó 14.

A városi tanács.

599—1908.

Hirdetmény.

A m. kir. földmivelésügyi min. 100000—III/8/1907. számú körrendelete alapján közhírré teszük, hogy a kölcsönös kereskedelmi és forgalmi viszonyok szabályozása iránt Ausztriával 1907. évi október hó 8-án kötött szerződés XX. cikke a hozzátartozó: „Végrehajtási módokat”-kal együtt 1908. évi január hó 1-én lépett életbe.

Ezen szerződés a kölcsönös állapot forgalmat állategészség-rendőri tekintetben szabályozó XX. cikkének és az ezen cikkhez tartozó végrehajtási módokatknak szövegét a m. kir. földmivelésügyi min. a 848—1907. számú állategészségügyi értesítőben közzétette, mely állategészségügyi értesítő az érdeklődőnek portómentesen megküldetik, ha az érdeklődő ez iránt a m. kir. földmivelésügyi ministerium III/3. osztályához levélben fordul és pontos címét közli.

Arad, 1908. évi január hó 11.

A városi tanács.

Kisjenői Takarékpénztár Részvénytársaság.

Meghívó!

A „Kisjenői Takarékpénztár Részvénytársaság” XXIV. évi rendes közgyűlése

folyó évi február hó 9 én délelőtt 9 órakor fog az intézet helyiségében megtartatni, melyre a t. részvényes urakat tisztelettel meghívom.

719

A közgyűlés tárgyai!

1. A jegyzőkönyv hitelesítésére két részvényes kijelölése.
2. Az igazgatóság jelentése.
3. A felügyelő-bizottság jelentése.
4. Az évi zárszámla és mérleg előterjesztése és a felmentvény megadása.
5. A tiszta nyereség hováfordításáról szóló igazgatósági javaslat feletti határozat.
6. Az alapszabályok 144. §-a c) pontjának módosítása.
7. Társulati elnök, társulati alelnök, igazgatóság, felügyelő-bizottság és társulati ügyész három évre leendő megválasztása.
8. Netáni indítványok az alapszabályok 38. §-a értelmében.

Kisjenő, 1908. évi január hó 21.

Czárán Márton, s. k.

társulati elnök.

Megjegyeztetik, hogy a részvényesek jogukat vagy személyesen, vagy törvényes képviselőik és meghatalmazott részvényesek által gyakorolhatják; továbbá, hogy a közgyűlésen az alapszabályok 45. §-a értelmében csak oly részvényes gyakorolhatja szavazati jogát, kinek részvényei a közgyűlést megelőzőleg 20 nappal előbb a társaság részvénykönyvében megérkeztek és a közgyűlés napjának délelőtti 9 óráig le nem járó szelvényeivel együtt a társulati pénztárnoknál letétetve, miről a pénztárnok és a napbiztos által tértívny adatik, mely igazolójeggyül szolgál.

Az évi zármérleg, igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése, valamint a közgyűlési meghívó az intézet helyiségében kifüggesztetve, az érdekeltek által bármikor is megtekinthető.

Vagyon.	Mérleg-számla.	Teher.	
Pénztár	40216 61	Alaptőke	240000
Váltó	1098122 36	Tartaléktőke	210062
Jelzálog	435235	Külön tartaléktőke	7188 10
Kötvény	324644	Betét	976492 36
Polyó számla fedezet mellett	365900	Viszleszámtalások	445820
Póstatakarékpénztár ...	1044 37	Jótekmények	878
Gíró letét	1940 69	Átmeneti kamatok	20118 40
Óvásdíj	237 60	Tiszta nyereség	44199 76
Ingatlan	5558 77		
Értékpapír	300		
	1943839 40		1943839 40

Kisjenő, 1907. december hó 31-én.

A könyvelésért:

Vály, s. k. Messzer Lipót, s. k. Toldy Lajos, s. k.

ig. alelnök.

ig. elnök.

Csukay, s. k.

Schillinger, s. k.

Schreyer Jakab, s. k.

ig. tanácsos.

ig. tanácsos.

ig. tanácsos.

Ezen mérlegszámlát a fő- és mellékkönyvekkel összehasonlítottuk és azt mindenben helyesnek és rendben levőnek találtuk.

Kisjenő, 1908. január hó 18.

Dr. Glück Géza, s. k. Dávid József, s. k. Dr. Patkós Gábor, s. k.

felügy. biz. tag.

felügy. biz. elnök.

felügy. biz. tag.

Mann Vilmos, s. k.

felügy. biz. tag.

Veszteség.	Veszteség-nyereség-számla.	Nyereség.	
Költség	5276 60	Váltó kamat	83502 80
Napbiztosítási díj	800	Jelzálogkamat	30857 84
Betét kamat	39816 82	Kötvénykamat	28325 72
Betét kamat adó	3981 69	Folyószámla kamat	1850 34
Tiszti fizetések	7432 64	Ingatlan használat	355
Adó	18314 97		
Viszlesz. váltó-kamat ...	26869 22		
Tiszta nyereség	44199 76		
	144691 70		144691 70

Kisjenő, 1907. december hó 31-én.

A könyvelésért:

Vály, s. k. Messzer Lipót, s. k. Toldy Lajos, s. k.

ig. alelnök.

ig. elnök.

Csukay, s. k.

Schillinger, s. k.

Schreyer Jakab, s. k.

ig. tanácsos.

ig. tanácsos.

ig. tanácsos.

Ezen veszteség- és nyereség-számlát a fő- és mellékkönyvekkel összehasonlítottuk és azt mindenben helyesnek és rendben levőnek találtuk.

Kisjenő, 1908. január hó 18-án.

Dr. Glück Géza, s. k. Dávid József, s. k. Dr. Patkós Gábor, s. k.

felügy. biz. tag.

felügy. biz. elnök.

felügy. biz. tag.

Mann Vilmos, s. k.

felügy. biz. tag.

Nyomatott Kurzweil János és Társa budapesti festőgyárának festékével.